

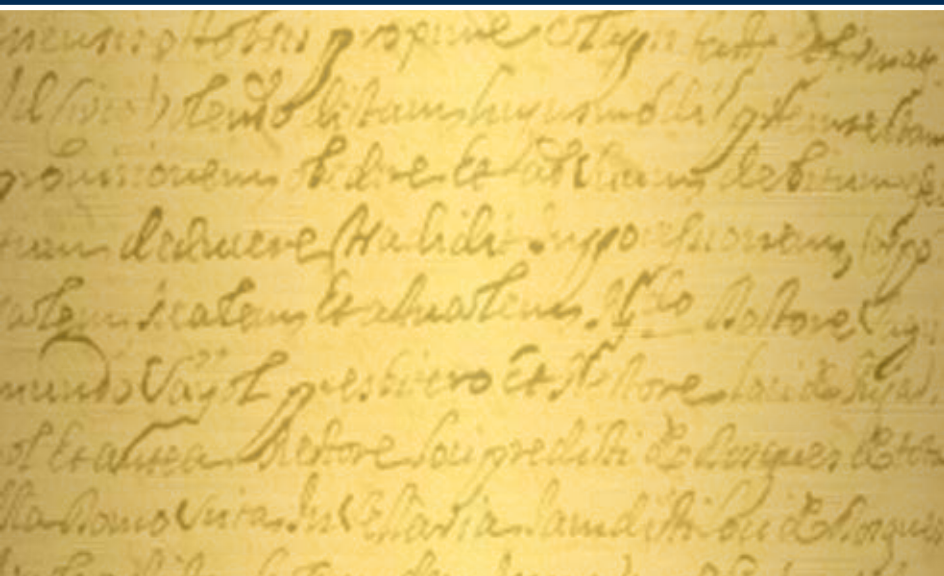
ars

Notársky časopis

NOTARIÁ

- **ODBORNÝ ČLÁNOK**
NOTÁRSKA ZÁPISNICA
O PRIEBEHU
A VÝSLEDKU
DOBROVOĽNEJ DRAŽBY
V APLIKAČNEJ PRAXI
(A JEJ DEFORMÁCIE)
- **Z PRAXE**
DIGITALIZACE
NOTÁŘSTVÍ V ČR
- **ROZHOVOR**
MILAN VETRÁK:
„NOTÁRI SÚ
NEODDELITEĽNOU
SÚČASŤOU NAŠEJ
SPOLOČNOSTI A VERÍM,
ŽE ICH VÝZNAM BUDE
ČORAZ VÄČŠÍ.“
- **Z DIANIA V PRÁVNICKEJ
OBCI**
X. ÚSTAVNÉ
DNI: ZÁKLADNÉ
PRÁVA A SLOBODY
A ICH OCHRANA
V NÚDZOVOM STAVE
A INÝCH OSOBITNÝCH
PRÁVNÝCH REŽIMOCH.

Vydáva Notárska komora Slovenskej republiky

Úvodník

Odborný článok

- 4 Notárska zápisnica o priebehu a výsledku dobrovoľnej dražby v aplikačnej praxi (a jej deformácie)
Katarína Valová, Marian Kováč

Z praxe notárov

- 9 Digitalizace notářství v České republice
Pavel Bernardt
- 13 Zamyslenie sa nad premlčaním dlhov poručiteľa
Karol Kovács

Rozhovor

- 15 Milan Vetrák: „Notári sú neoddeliteľnou súčasťou našej spoločnosti a verím, že ich význam bude čoraz väčší.“

Judikát

- 20 Zásada celistvosti dedičstva – rozsudok Európskeho súdneho dvora
Miriam Imrich Breznoščáková

Z diania v právnickej obci

- 22 Základné práva a slobody a ich ochrana v núdzovom stave a iných osobitných právnych režimoch. X. ústavné dni
Pavol Dorič
- 23 Ujma zo straty ľudského života a jej náhrada v súkromnom práve. Konferencia Nadácie Štefana Lubyho
Zuzana Grófiková, Pavol Dorič
- 26 Aktuálne otázky civilného procesu
Erika Szórádová

Aktuálne z NK SR

- 28 Informácie o vzdelávaní, odvolaných a preložených notároch a zahraničných podujatiach
- 27 Novinky z medzinárodnej oblasti
Peter Danczi
- 29 Novinky z legislatívnej oblasti
Daniela Šramková

Dávame do pozornosti

- 31 Anotácie
- 32 Prehľad právnickej literatúry

ARS NOTARIA 4/2021

Ročník: 24. • Vyšlo: 13. 12. 2021

Vydáva: Notárska komora Slovenskej republiky
Krasovského 13, 851 01 Bratislava 5, IČO 30 811 236
tel.: +421 2 555 74 519, fax: +421 2 555 74 589
notarska.komora@notar.sk, www.notar.sk

Redakčná rada:

JUDr. Zuzana Grófiková (vedúca redaktorka)
JUDr. PhDr. Pavol Dorič, PhD.; JUDr. Juraj Göbl,
JUDr. Erika Szórádová, JUDr. Katarína Valová, PhD.

Periodicita:
štyrikrát ročne

Predplatné:
daniela.durajova@notar.sk

Inzercia:
daniela.durajova@notar.sk

Výroba: JAGA GROUP, s. r. o., Imricha Karvaša 2
P. O. Box 61, 810 05 Bratislava, www.jaga.sk

Foto: Notárska komora SR, archív autorov, iStock
Registrácia MK SR: EV 4539/12, ISSN 1335-2229

Vážené kolegyně a kolegovia, dovoľte, aby som sa krátko zamyslel nad udalosťami, ktoré mali zásadný vplyv aj na vývoj notárstva na Slovensku od marca roku 2020.

Po voľbách do orgánov Notárskej komory Slovenskej republiky vo februári 2020, ktoré sa časovo blízko prelínali s parlamentnými voľbami do Národnej rady Slovenskej republiky, sa novozvolené Prezídium NKSR ujalo svojich úloh, vyplývajúcich z platných právnych predpisov. Od marca 2020, keď nastúpila vláda, ktorá vzišla z parlamentných volieb, sa celá vláda, notárstvo, ako aj celá Slovenská republika a celý svet snažia zápasíť s novou hrozbou, ktorá nepozná hraníc – a to je covid-19. Zrazu sme všetci pocítili strach zo zákernej choroby a v každodennom živote sme sa začali stretávať s jej následkami. To, čo sme väčšinou poznali len z teórie a historických kníh ako zákaz vychádzania, obmedzovanie vstupu a zákaz alebo obmedzenie cestovania, sa pre nás stalo realitou. Činnosť notárskych úradov bola sťažená potrebou používania agresívnych dezinfekčných prostriedkov, respirátorov a rúšok. Našou každodennou činnosťou sa stalo dezinfikovanie notárskych úradov ozonátormi, UV žiaričmi a špeciálnymi čističkami vzduchu. Zároveň sme museli pristúpiť k radikálnej zmene organizácie notárskych úradov pri komunikácii s klientmi, ako aj pri vytyčovaní termínov pojednávania. To, čo v minulosti nebolo vážnym problémom, a to je docestovanie účastníkov konania zo zahraničia, sa zrazu stalo neprekonateľnou prekážkou.

Úvodník

Po prvých ťažkých mesiacoch prvej vlny covidu-19 sa počas leta obmedzenia zmiernili.

Viacerí sme sa tešili na jesenné veľké školenie týkajúce sa nášho nového informačného systému, ktoré bolo riadne naplánované a pripravené. Žiaľ, už začiatkom októbra sa epidemiologická situácia začala zhoršovať a zablokovala nám možnosť jesenného školenia. Situácia sa postupne zhoršovala aj v našich naplánovaných aktivitách. Napriek tomu všetkému nastal deň „D“ – 21. 12. 2020, keď sme ukončili používanie nášho pôvodného informačného systému, ktorý doslúžil, a začali sme používať nový informačný systém. Dátum jeho spustenia bol dôkladne naplánovaný, aby sa predišlo problémom pri registrácii a osvedčovaní o splnení podmienok na zápis do registra určených právnických osôb. Samozrejme, žiadne spustenie nového informačného systému nie je bezproblémové. Pri spúšťaní boli nasadení do činnosti technickej pomoci všetci zamestnanci sekretariátu Notárskej komory SR, celá analytická skupina a viacero členov prezídia NKSR. Túto pomoc vykonávali od spustenia systému niekoľko mesiacov, za čo im patrí veľká vďaka. Od začiatku spustenia nového systému sa na ňom vykonávajú úpravy, doplnenia a vylepšenia tak, aby bol čo najlepšie k dispozícii nám notárom a našim zamestnancom pri každodennej notárskej činnosti. Cieľom je stále systém vylepšovať a dopĺňať o nové a užitočné funkcionality.

Jar 2021 nám však priniesla do našej činnosti aj negatívny zásah. Nové vedenie Ministerstva spravodlivosti

SR bolo presvedčené o tom, že inštitút vydržania by mal patriť kompetenčne pod súdy. Všetky orgány NK SR dôsledne vysvetľovali potrebu a užitočnosť tohto inštitútu, avšak vedenie Ministerstva spravodlivosti SR zo svojho zámeru neustúpilo a novela, ktorá vypustila osvedčenie o vydržaní Notárskeho poriadku, sa stala účinnou od 1. 5. 2021.

Koncom augusta 2021 boli úspešne zrealizované školenia na používanie nášho informačného systému, na ktorých sa zúčastnili zamestnanci zo 170 notárskych úradov. Počas školení sa prezentovali aj pripravované novinky a vylepšenia systému, ktoré budú postupne v systéme nasadzované. Keďže na jeseň 2021, žiaľ, opäť nebudeme môcť zorganizovať zamýšľané školenie notá-

rov prezenčne, určite ako náhradu zrealizujeme ďalšie elektronické školenia.

Dalo by sa o posledných mesiacoch písať ešte veľmi veľa, netreba však podliehať pesimizmu, treba sa tešiť z pozitívnych zmien, ktoré sa napriek neľahkej situácii, ktorú nám život priniesol, podarilo uskutočniť. Napriek náročnej dobe, keď sme okrem útokov ďalšej vlny covidu-19 dennodenne konfrontovaní s rozsiahlymi útokmi na všetky právnické profesie, verím, že vzniknutú situáciu ustojíme.

Želám vám všetkým do ďalších dní veľa pokoja a síl.

JUDr. Miroslav Gregor
prezident NK SR

Notárska zápisnica o priebehu a výsledku dobrovoľnej dražby v aplikačnej praxi (a jej deformácie)

1. Úvod

Notára v podmienkach kontinentálneho latinského právneho systému možno považovať za nevyhnutného „pomocníka štátu“ pri plnení úloh na úseku spravodlivosti. Notár je v zmysle zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) (ďalej aj ako „Notársky poriadok“ alebo „NP“) štátom určenou osobou vykonávať notársku činnosť, pričom svojím postavením a svojou činnosťou dbá o usporiadanie a istotu v právnych vzťahoch a o predchádzanie sporom. Notár je teda akýmsi nositeľom právnej prevencie.

Tradične je na našom území činnosť notára spojená s inštitútom verejných listín, ich spisovaním a vydávaním. Práve prostredníctvom tejto činnosti notára štát efektívne naplňa jednu zo svojich úloh, a to úlohu predchádzať sporom a zaručovať právnu istotu. Význam notárstva a notárskej činnosti spočíva v tom, že notár ako orgán verejnej moci dáva listinám autenticitu. Túto právomoc mu deleguje štát a štát od notára očakáva, že túto činnosť bude vykonávať svedomite, nestranne a v celom rozsahu činností, ktoré mu zákon ukladá. Profesia notára teda predpokladá okrem odborných predpokladov aj určité charakterové vlastnosti, etický a ľudský rozmer.

2. Notárska zápisnica solemnizačná

Vo všeobecnosti **sa listiny rozdeľujú na verejné a súkromné**, čo má význam aj pre ich hodnotenie súdom. Notárska zápisnica ako verejná listina požíva v procese dokazovania osobitný status (podľa § 3 ods. 4 NP: „*listiny... vyhotovené v rámci notárskej činnosti a ich osvedčené odpisy... sú verejnými listinami*“). Ustanovenie § 205 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj ako „CSP“) uvádza, že „*Listiny vydané orgánmi verejnej moci v medziach ich právomoci, ako aj listiny, ktoré sú osobitným predpisom vyhlásené za verejné, potvrdzujú pravdivosť toho, čo sa v nich osvedčuje alebo potvrdzuje, ak nie je dokázaný opak.*“ Verejná listina teda potvrdzuje pravdivosť toho, čo je v listine uvedené, až do doby, kým nie je preukázaný opak. Na rozdiel od verejnej listiny, kde sa pravdivosť predpokladá, pri súkromnej listine súd skúma jej pravdivosť i pravosť zároveň.

Notárske zápisnice možno v zásade rozdeliť na **notárske**

zápisnice solemnizačné (o právnom úkone) a notárske zápisnice verifikačné (osvedčovacie). Pri solemnizačných notárskych zápisniciach notár vystupuje ako autor týchto listín, tvorí a formuluje právne vety a nesie aj zodpovednosť za ich právnu bezchybnosť. Znenie obsahu právneho úkonu formuluje notár tak, aby zodpovedal vôli účastníkov, právnym predpisom a tiež aby neodporoval dobrým mravom. Notár v súlade s § 4 ods. 2 NP postupuje nestranne, teda na rozdiel od advokáta, ktorý radí len svojmu klientovi, notár radí všetkým účastníkom právneho úkonu, nielen účastníkovi, ktorý ho o spisovanie notárskej zápisnice o právnom úkone požiadal. Notár môže spisovať tak jednostranné, ako aj viacstranné právne úkony.

3. Notárska zápisnica verifikačná

Toto všetko však neplatí pri osvedčovacích notárskych zápisniciach. Podstatou a dôležitým rozdielom verifikačnej činnosti notára oproti listinám o právnych úkonoch spísaných notárom je to, že pri osvedčovacích úkonoch notár na žiadosť klienta osvedčuje skutočnosti, ktoré by mohli byť podkladom na uplatnenie práv alebo ktorými by mohli byť spôsobené právne následky. To, samozrejme, neznižuje vážnosť verifikačného úkonu notára, ale vyjadruje jeho inú povahu aj pôsobenie (postavenie) notára pri jeho vyhotovovaní. Osvedčovanie právne významných skutočností je činnosťou, kde sa notár naplno prejavuje ako osoba poživajúca dôveru, ktorej povinnosťou je starostlivo zachytiť všetko podstatné, čo sa v jeho prítomnosti udialo.¹

Do osvedčovaného deja notár nesmie aktívne vstupovať, pri tejto činnosti nemá postavenie právneho radcu, resp. hodnotiteľa osvedčovaného deja alebo skutočností, zároveň nenesie zodpovednosť za to, že osvedčovaný dej skutočne prebehol v súlade so zákonom a nezodpovedá ani za pravdivosť skutočností uvádzaných v listinách. Jeho úlohou je vo forme verejnej listiny zabezpečiť dôkaz o osvedčovanej skutočnosti. V notárskej zápisnici notár pravdivo opíše to, čo sa pred ním odohralo, a to bez ohľadu na to, či tento dej prebieha v súlade so zákonom. Napríklad ak licitátor na dobrovoľnej dražbe (ďalej aj ako „dražba“) nedodrží zákonný postup pri licitovaní (§ 20 ods. 7 druhá veta zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľ-

¹ Kováč, M. in: Valová, K. a kol. Notársky poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2016, s. 230.

ných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoDD“) tým, že neoznami pred treťou výzvou výšku posledného podania, urobí menej výziev, než mu ukladá zákon, alebo použije odchylné vyhlásenie, než je uvedené v § 20 ods. 7 druhá veta ZoDD, notár iba pravdivo opíše priebeh dražby a súd pri rozhodovaní o prípadnej žalobe o neplatnosť dražby posúdi, či uvedené pochybenia licitátora vyplývajúce z notárskej zápisnice osvedčujúcej priebeh dobrovoľnej dražby sú dôvodom na určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby.²

Z uvedeného ale nemožno vyvodit', že by notár mohol osvedčovať akékoľvek skutočnosti, pri ktorých dochádza k porušeniu zákona. Notár môže odmietnuť osvedčenie právne významnej skutočnosti, obzvlášť ak už obsah požiadavky klienta naznačuje, že konaním tohto klienta k porušeniu zákona dôjde (napr. ak dražobník žiada osvedčiť priebeh dobrovoľnej dražby, pričom notárovi odmietne predložiť oznámenie o dražbe, ktoré je obligatórnou prílohou tejto notárskej zápisnice podľa § 24 ods. 3 ZoDD). Ustanovenie § 36 ods. 1 NP o „povinnosti notára odmietnuť vykonať požadovaný úkon, ak je zjavné, že úkon odporuje zákonu, obchádza zákon, prieči sa dobrým mravom“ sa, ako už z obsahu tohto ustanovenia vyplýva, týka len notárskych zápisníc o právnom úkone. Oporou na odmietnutie spísania notárskej zápisnice o právne významnej skutočnosti je Etický kódex notára, ktorý umožňuje notárovi odmietnuť vykonávať činnosť v podmienkach a okolnostiach, ktoré by mohli kompromitovať jeho poslanie

alebo nepriaznivo vplývať na kvalitu poskytovaných služieb [IV. časť, čl. 1 bod 6) Etického kódexu notára].³ Rozdielom medzi solemnizačnou a verifikačnou notárskou zápisnicou je aj skutočnosť, že len notárska zápisnica o právnom úkone má vždy účastníkov a ako bolo uvedené vyššie, v súlade s § 47 NP notár zisťuje totožnosť týchto účastníkov právneho úkonu majúceho formu notárskej zápisnice. Osvedčovacia notárska zápisnica v zásade nemá účastníkov. Na osvedčovaciu notársku zápisnicu sa vzťahujú ustanovenia o notárskych zápisniciach o právnych úkonoch „primerane“ [§ 56 ods. 3 NP]. Pokiaľ ide o potvrdenie totožnosti osôb na deji zúčastnených, týka sa to prípadov, keď o to notára požiada samotný objednávateľ notárskej zápisnice alebo ak to vyplýva z osobitného predpisu. Ak teda žiadateľ o osvedčovaciu notársku zápisnicu požiada notára, aby jeho totožnosť, prípadne totožnosť ďalších osôb na deji zúčastnených

potvrdil do notárskej zápisnice, príp. ak to vyplýva z osobitného predpisu, notár tak urobí v prípade, ak tieto osoby s tým súhlasia, teda ak dobrovoľne predložia notárovi platný úradný preukaz alebo ich totožnosť je potvrdená dvoma svedkami totožnosti, alebo sú tieto osoby notárovi osobne známe (§ 48 ods. 1 NP). Notár osoby, ktorých totožnosť potvrdzuje, identifikuje primerane podľa § 47 ods. 1 písm. c) NP menom, priezviskom, rodným číslom, dátumom narodenia a trvalým bydliskom a uvedie tiež (pokiaľ tieto osoby nepozná) spôsob, akým zistil ich totožnosť, t. j. či na základe predloženia platného preukazu totožnosti (ktorého číslo uvedie), alebo na základe potvrdenia ich totožnosti dvoma svedkami totožnosti. Pokiaľ osvedčovacia notárska zápisnica potvrdenie o totožnosti týchto osôb neobsahuje, notár za ich totožnosť nezodpovedá.

4. Notárska zápisnica osvedčujúca vykonanie dobrovoľnej dražby

Osobitný zákon môže ustanoviť (ako je uvedené vyššie), že notár označí v notárskej zápisnici aj iné osoby, prípadne aj potvrdí ich totožnosť. Ustanovenie § 24 ZoDD, ktorý obsahuje osobitné náležitosti notárskej zápisnice o priebehu a výsledku dražby, rozlišuje medzi osobami, ktoré je notár povinný v notárskej zápisnici „len“ ozna-

čít: navrhovateľa dražby, bývalého vlastníka predmetu dražby, dražobníka, licitátora a vydražiteľa (odsek 2) a osobami, ktoré notársku zápisnicu aj podpisujú: dražobník, licitátor, osoba, ktorá vzniesla námietky proti priebehu dražby a v prípade vydraženia aj vydražiteľ (od-

sek 4). Iné osoby notár nie je

povinný uviesť (označiť) v notárskej zápisnici o priebehu dobrovoľnej dražby. Ak by ho však žiadateľ o tento notársky úkon o to požiadal, môže notár v osvedčovacej notárskej zápisnici potvrdiť totožnosť aj iných osôb (napr. účastníkov dobrovoľnej dražby), ak to nebude v rozpore so zákonom (najmä zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a ak s tým tieto osoby súhlasia. O takejto žiadosti však musí byť notár vopred informovaný, aby sa dostavil na miesto konania dražby s dostatočným časovým predstihom pred konaním dražby, pretože nie je neobvyklé, že sa dražby zúčastňuje aj 50 a viac účastníkov dražby. Rovnako aj osvedčenie ďalších skutočností, ktoré sa uskutočňujú pred samotným otvorením dražby (napr. zloženie dražobnej zábezpeky, prevzatie dražobných čísiel a pod.) alebo po skončení dražby (napr. vrátenie dražobnej zábezpeky), môže notár pojať do tej istej alebo

² Tamtiež, s. 320 – 321.

³ Tamtiež, s. 232.

do inej notárskej zápisnice, ale len ak ho o to žiadateľ požiada.

Právny poriadok teda jasne rozlišuje medzi účastníkom právneho úkonu vo forme notárskej zápisnice (§ 47 NP) a účastníkom dobrovoľnej dražby (§ 5 ZoDD).

Rovnako treba rozlišovať medzi osobou dražobníka a osobou notára v súvislosti s ich oprávneniami a povinnosťami v priebehu dražby (§ 20 ZoDD). Účastník dražby je podľa § 20 ods. 2 ZoDD povinný na vyzvanie dražobníka alebo osoby ním písomne poverenej preukázať svoju totožnosť, prípadne oprávnenie konať za účastníka dražby, dať sa zapísať do zoznamu účastníkov dražby, a ak sú rozdávané dražobné čísla, prevziať dražobné číslo; ak bolo požadované zloženie dražobnej zábezpeky, je účastník dražby povinný doložiť aj doklad o zložení dražobnej zábezpeky. Účastník dražby je ďalej povinný doložiť čestné vyhlásenie, že nie je osobou vylúčenou z dražby. Zamestnanec príslušného živnostenského úradu poverený kontrolou vykonávania dražby sa preukazuje aj svojím poverením. S výnimkou podmienok uvedených v ZoDD alebo v osobitnom predpise (najmä v Notárskom poriadku) nie je možné od účastníkov dražby požadovať splnenie ďalších podmienok.

Keď teda účastník dražby dražobníkovi preukáže svoju totožnosť napr. platným preukazom totožnosti, neznamená to automaticky, že aj notárovi dobrovoľne predloží tento preukaz totožnosti, nota bene keď voči notárovi mu zákon takúto povinnosť neukladá. Ak sa priebeh dražby osvedčuje notárskou zápisnicou, na obsah notárskej zápisnice platia ustanovenia § 24 ods. 2 až 7 ZoDD obdobne ako na zápisnicu spisovanú dražobníkom. Avšak § 20 ZoDD o priebehu dražby takéto ustanovenie neobsahuje, preto povinnosti ani oprávnenia dražobníka v priebehu dražby sa na notára nevzťahujú. Notár zároveň nemôže potvrdiť totožnosť účastníka dražby len na základe tvrdenia dražobníka o preukázaní totožnosti účastníka dražby. Postup, akým notár potvrdzuje totožnosť osôb, upravuje § 48 ods. 1 NP. Ak by notár spracúval osobné údaje nad rámec zákonom uložených povinností, ako je uvedené vyššie, bez súhlasu dotknutej osoby, konal by v rozpore so zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Ustanovenia § 36 ods. 5 a 6 NP upravujú určitú výnimku zo zákona o ochrane osobných údajov, keď na spracúvanie osobných údajov notárom nie je potrebný súhlas dotknutej osoby. Táto výnimka sa však vzťahuje len na klientov notára, príp. ďalšie fyzické osoby, ktoré ho požívajú o notársky úkon. Sme názoru, že ak zákon neukladá povinnosť uvádzať v notárskej zápisnici o priebehu dražby osobné údaje ostatných účastníkov dražby, uvádzanie osobných údajov týchto účastníkov dražby bez ich súhlasu považujeme za nezákonné, priečiace sa

všeobecným zásadám, na ktorých je postavený zákon o ochrane osobných údajov a ochrana osobných údajov vôbec.

Avšak ani to, že by žiadateľ o notársky úkon požiadal notára, aby v notárskej zápisnici potvrdil totožnosť všetkých účastníkov dobrovoľnej dražby a títo by mu aj dobrovoľne preukázali svoju totožnosť, ešte automaticky neznamená, že by notársku zápisnicu všetci účastníci dražby aj podpísali. Notár ich nemôže k podpisaniu notárskej zápisnice prinútiť, s čím počíta aj samotný ZoDD. Ustanovenie § 24 ods. 4 ZoDD upravuje, že ak odmietne niektorá osoba (dražobník, licitátor, osoba, ktorá vzniesla

námietky proti priebehu dražby alebo vydražiteľ) zápisnicu o vykonaní dražby podpísať, dražobník (v prípade notárskej zápisnice notár) to uvedie v zápisnici.

Notár osvedčuje aj priebeh iných právne významných skutočností, kde rovnako nepotvrdzuje totožnosť všetkých osôb na deji zúčastnených, napr. zasadnutia právnických osôb, ako sú valné zhromaždenia, zhromaždenia vlastníkov poľovných pozemkov, losovania a podobne.

Ak sa priebeh dražby osvedčuje notárskou zápisnicou, na jej obsah platia ustanovenia obsahujúce náležitosti predpísané pre zápisnicu spísanú dražobníkom „obdobne“ (§ 24 ods. 8 ZoDD). To znamená, že popri obsahových náležitostiach vyžadovaných v § 24 ods. 2 ZoDD pre zápisnicu jednoduchšej povahy a nižšej dôkaznej a právnej sily spísanej dražobníkom musí notárska zápisnica obsahovať tiež náležitosti predpísané Notárskym poriadkom, pretože jedine tak môže ísť o verejnú listinu. Notárska zápisnica o priebehu dobrovoľnej dražby musí teda obsahovať okrem opisu deja, ktorý sa uskutočnil v prítomnosti notára a ktorého bol svedkom, aj obligatórne formálne náležitosti notárskej zápisnice, a to jednak všeobecné podľa § 47 NP ako *lex generalis* (ktoré sa podľa § 56 ods. 3 NP použijú primerane) a jednak osobitné podľa § 24 ods. 2 ZoDD ako *lex specialis*. Notárska zápisnica o priebehu dražby teda obsahuje časť, v ktorej notár osvedčuje právne významné skutočnosti podľa § 64 NP (najmä otvorenie dražby, vyvolanie, licitovanie, udelenie príklepu) a časť, v ktorej je notár povinný uviesť aj ďalšie obligatórne náležitosti uvedené v § 24 ods. 2 ZoDD (najmä označenie navrhovateľa dražby, dražobníka, licitátora, poučenie o možnosti podať žalobu na súd).

Ako príklad možno uviesť, že podľa § 24 ods. 2 písm. b) ZoDD je obligatórnou náležitosťou notárskej zápisnice o. i. aj označenie všetkých práv a záväzkov na predmete dražby viaznucich a s ním spojených, a to aj napriek tomu, že licitátor je povinný podľa § 20 ods. 6 ZoDD v priebehu dražby uviesť len tie práva a záväzky na pred-

mete dražby viaznuce a s ním spojené, ktoré majú podstatný vplyv na hodnotu predmetu dražby. Z uvedeného vyplýva, že obligatórne náležitosti, či už všeobecné (§ 47 NP), alebo osobitné (§ 24 ods. 2 ZoDD) musí notárska zápisnica o priebehu dobrovoľnej dražby obsahovať bez ohľadu na to, či tieto údaje (poučenia) licitátor v priebehu dražby uviedol alebo nie.

„Pokiaľ notárska zápisnica obsahuje všetky zákonom požadované náležitosti, ide o listinu verejnú. V zmysle ustanovenia § 205 CSP pri verejnej listine ako dôkazného prostriedku, ak bola uznaná za pravú, platí, že potvrdzuje pravdivosť toho, čo sa v nej osvedčuje alebo potvrdzuje, ak nie je dokázaný opak. To znamená, že sa zásadne pripúšťa možnosť pravdivosti v nej uvedených skutočností vyvrátiť dôkazom opaku, t. j. dôkazom, že skutočnosť je v konkrétnom prípade opačná, než je uvedená v listine. Strana, ktorá tvrdí opak oproti údajom uvedeným v notárskej zápisnici, je povinná svoje tvrdenia preukázať. Pritom nestačí iba popieranie pravdivosti obsahu takejto listiny, prípadne sponchyňovanie jej obsahu. Strana musí tvrdiť skutočnosti a navrhnúť dôkazy o tom, že údaje, pravdivosť ktorých verejná listina potvrdzuje, sú nepravdivé. Musia byť teda preukázané také skutočnosti, ktoré úplne podlamujú vierohodnosť obsahu verejnej listiny; inak nie je možné verejnú listinu zbaviť jej dôkaznej sily.“⁴ Prítomnosť notára pri priebehu dražby teda zabezpečuje nespochybniteľnosť toho, že dobrovoľná dražba prebiehala tak, ako je to zachytené v notárskej zápisnici.

5. Zhrnutie

V nasledujúcej časti by sme chceli zhrnúť viaceré deformácie notárskej zápisnice o priebehu a výsledku dobrovoľnej dražby vznikajúce v aplikačnej praxi (najmä súdnej), ktoré si dovoľíme rozdeliť do niekoľkých bodov.

• Nemožno zamieňať účastníkov podľa ZoDD a účastníkov podľa Notárskeho poriadku

Podľa § 5 ZoDD účastníkom dražby je osoba prítomná na dražbe, ktorá sa dostavila s cieľom urobiť podanie a spĺňa podmienky ustanovené týmto zákonom. Podľa § 46 NP notári spisujú účastníkom na základe ich vyhlásenia notárske zápisnice o zmluvách, závetoch a iných právnych úkonoch. Účastníkom podľa § 46 a nasl. NP je teda osoba, ktorej notár spisuje notársku zápisnicu o právnom úkone podľa druhého dielu štvrtej časti NP, t. j. ktorá je účastníkom právneho úkonu majúceho formu notárskej zápisnice. Notárska zápisnica osvedčujúca priebeh dobrovoľnej dražby však nie je notárskou zápisnicou o právnom úkone, ale ide o notársku zápisnicu spísanú podľa tretieho dielu štvrtej časti NP (Osvedčovanie právne významných skutočností), na ktorú sa podľa § 56 ods. 3 NP vzťahujú ustanovenia § 46 až 54 NP primerane.

Notárske zápisnice o osvedčení právne významných skutočností vrátane notárskej zápisnice osvedčujúcej priebeh dobrovoľnej dražby v zásade nemajú účastníkov. Preto tieto zápisnice napríklad neobsahujú vyhlásenie účastníkov, že sú spôsobilí na právne úkony podľa § 47 ods. 1 písm. d) NP (keďže účastníci právneho úkonu v tomto prípade neexistujú), neobsahujú údaj o tom, ako bola preukázaná totožnosť účastníkov a svedkov, najmä druh a číslo platného preukazu totožnosti účastníka podľa § 47 ods. 1 písm. d) NP (totožnosť osôb prítomných na dražbe môže, ale nemusí byť potvrdená do notárskej zápisnice podľa § 64 ods. 3 NP).

• Nie je nevyhnutné uvádzať v notárskej zápisnici mená, priezviská a trvalé bydliská všetkých účastníkov dražby

Notársky poriadok v § 64 ods. 2 ukladá notárovi do notárskej zápisnice uviesť presný opis deja, ktorý sa uskutočnil v prítomnosti notára a ktorého bol svedkom, ďalej miesto a čas osvedčovaného deja, meno, priezvisko, trvalé bydlisko (sídlo) žiadateľa o vydanie osvedčenia a tiež osôb na deji zúčastnených. Pojem osoba na deji zúčastnená je použitý z dôvodu, že podľa § 64 NP (s nadpisom „Osvedčovanie iných skutočností“) sa môžu osvedčovať veľmi rôznorodé právne významné skutočnosti, napríklad priebeh dobrovoľnej dražby, splnenie podmienok prijímateľa podielu zaplatenej dane z príjmu, priebeh žrebovania, osvedčenie o tom, aké veci sa nachádzajú v byte/dome/nebytovom priestore, osvedčenie o obsahu či existencii internetovej stránky, osvedčenie o doručení zásielky a jej prevzatí či neprevzatí príjemcom, osvedčenie o odoslaní zásielky, či akékoľvek iné právne významné skutočnosti, pokiaľ na ich osvedčovanie neexistuje osobitná úprava v § 57 až 63a NP.

Nie je možné definovať pre tento rôznorodý súbor osvedčení okruh osôb, ktorých údaje majú byť v notárskej zápisnici uvedené, a preto v § 64 ods. 2 NP zákonodarca iba všeobecne notárovi uložil, aby uviedol meno, priezvisko, trvalé bydlisko „osôb na deji zúčastnených“. V ZoDD však zákonodarca určil náležitosti zápisnice o dražbe a určil v § 24 ods. 2 osoby, ktoré majú byť v zápisnici o vykonaní dražby uvedené: navrhovateľ dražby, bývalý vlastníak predmetu dražby, dražobník, licitátor a vydražiteľ. Pri určení osôb, ktoré majú byť v notárskej zápisnici osvedčujúcej priebeh dobrovoľnej dražby uvedené, je ZoDD špeciálnym predpisom a NP všeobecným predpisom, a preto notár v notárskej zápisnici nie je povinný uviesť mená, priezviská a trvalé bydliská všetkých účastníkov dražby, ale iba osôb uvedených v § 24 ods. 2 ZoDD.

Ani pri obdobných dejoch osvedčovaných notárskou zápisnicou, napríklad valných zhromaždeniach obchodných spoločností, notár v notárskej zápisnici neuvádza mená, priezviská a bydliská všetkých zúčastnených akcionárov. Údaje akcionárov sú uvedené v listine prítomných akcionárov (§ 185 ods. 1 Obchodného zákonníka),

⁴ Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. 10. 2017, sp. zn. 6 Cdo 103/2016.

pričom totožnosť akcionárov skúmajú osoby poverené predstavenstvom spoločnosti a správnosť listiny prítomných akcionárov svojimi podpismi potvrdzujú predsa valného zhromaždenia a zapisovateľ. Pri pripojení zoznamu akcionárov ako prílohy notárskej zápisnice má notár oporu v § 185 ods. 1 štvrtá veta Obchodného zákonníka: „Listina prítomných je prílohou zápisnice z konania valného zhromaždenia“, na druhej strane ZoDD neukladá pripojiť zoznam účastníkov dražby ako prílohu zápisnice o vykonaní dražby. Notár nezodpovedá ani za totožnosť osôb prítomných na valnom zhromaždení (pokiaľ ich totožnosť v notárskej zápisnici výslovne nepotvrdí podľa § 61 ods. 2 NP).

Podľa § 20 ods. 2 ZoDD účastník dražby je povinný na vyzvanie dražobníka alebo osoby ním písomne poverenej preukázať svoju totožnosť, prípadne oprávnenie konať za účastníka dražby, dať sa zapísať do zoznamu účastníkov dražby, a ak sú rozdávané dražobné čísla, prevziať dražobné číslo; ak bolo požadované zloženie dražobnej zábezpeky, je účastník dražby povinný doložiť aj doklad o zložení dražobnej zábezpeky. Účastník dražby je ďalej povinný doložiť čestné vyhlásenie, že nie je osobou vylúčenou z dražby. Ide o úkony pred začatím dražby, pri ktorých notár nemusí byť prítomný, a aj keby pri nich prítomný bol, účastníci dražby nie sú povinní notárovi svoju totožnosť preukazovať, keďže im to žiaden právny predpis neukladá a podľa § 20 ods. 3 ZoDD s výnimkou podmienok uvedených v ZoDD alebo v osobitnom predpise nie je možné od účastníkov dražby požadovať splnenie ďalších podmienok.

• **Nie všetko, čo je uvedené v notárskej zápisnici, musí na dražbe odznieť**

Keďže § 24 ods. 2 písm. b) ZoDD ukladá uviesť do zápisnice o vykonaní dražby okrem iného aj označenie práv a záväzkov na predmete dražby viaznucich a s ním spojených, notár je povinný tieto údaje v notárskej zápisnici uviesť. Obsahom vyvolania licitátora podľa § 20 ods. 6 ZoDD sú okrem iného údaje o právach a záväzkoch na predmete dražby viaznucich a s ním spojených, ak majú podstatný vplyv na hodnotu predmetu dražby, údaje o nájomných zmluvách týkajúcich sa predmetu dražby a záväzkoch z nich vyplývajúcich. Môžeme teda konštatovať, že kým zápisnica o vykonaní dražby musí obsahovať všetky práva a záväzky na predmete dražby viaznuce a s ním spojené, licitátor vo vyvolaní neuvádza tie práva a záväzky, ktoré nemajú podstatný vplyv na hodnotu predmetu dražby. Nemožno vyčítať notárovi, že všetky práva a záväzky (aj tie, ktoré neboli obsahom vyvolania licitátora) do notárskej zápisnice uviedol – plnil si predsa povinnosť vyplývajúcu zo zákona. Rovnako pokiaľ notár v notárskej zápisnici pri osvedčení samotného priebehu dražby konštatuje, že licitátor otvoril dražbu vyvolaním, nemožno z tohto notárovho konštatovania vyvodzovať, že obsahom vyvolania licitátora bolo uvedenie všetkých práv a záväzkov uvedených v notárskej zápisnici, keďže práva a záväzky

nemajúce vplyv na hodnotu predmetu dražby nemusia byť obsahom vyvolania licitátora. Notárska zápisnica je obvykle aj vizuálne rozdelená na časť, ktorá obsahuje náležitosti podľa § 24 ods. 2 ZoDD, a na časť obsahujúcu osvedčenie samotného priebehu deja – dobrovoľnej dražby.

Obdobne napríklad pri osvedčení priebehu žrebovania notár obvykle uvádza základné údaje z pravidiel súťaže, pričom dôvodom uvedenia týchto údajov je najmä vylúčiť zámenu s inou súťažou. To však neznamená, že tieto údaje o pravidlách súťaže uvedené v notárskej zápisnici boli počas žrebovania niekým prednesené a, samozrejme, notár v notárskej zápisnici prednesenie takýchto údajov ani neosvedčuje.

• **Podpisovanie notárskej zápisnice**

Keďže notárska zápisnica spisovaná podľa § 64 NP nemá účastníkov, postačuje, ak ju podpíše iba notár. ZoDD ako špeciálny predpis v § 24 ods. 4 v spojení s § 24 ods. 8 ukladá, aby notársku zápisnicu osvedčujúcu priebeh dobrovoľnej dražby podpísal aj dražobník, licitátor, osoba, ktorá vzniesla námietky proti priebehu dražby a v prípade vydraženia aj vydražiteľ. Ak odmietne niektorá osoba notársku zápisnicu podpísať, notár to uvedie v notárskej zápisnici. Podpisy iných osôb, napríklad účastníkov dražby, ktorí predmet dražby nevydražili, nie je potrebné na notársku zápisnicu pripájať.

• **Úkony pred začatím dražby a po ukončení dražby**

Notár osvedčuje priebeh dražby. Dražba sa podľa § 20 ZoDD otvára vyvolaním a ukončuje buď udelením príklepu, alebo oznámením licitátora, že nebolo urobené ani najnižšie podanie. Vykonanie úkonov pred začatím dražby uvedených v § 20 ods. 2 ZoDD (preukázanie totožnosti účastníkmi dražby dražobníkovi, zápis do zoznamu účastníkov dražby, zloženie dražobnej zábezpeky) prípadne po ukončení dražby (vrátenie dražobnej zábezpeky) notár v notárskej zápisnici osvedčujúcej priebeh dobrovoľnej dražby osvedčovať nemusí. Na žiadosť dražobníka ich vykonanie osvedčiť môže. V praxi vzhľadom na obvykle vysoký počet účastníkov dražieb a prax dražobníkov, spočívajúcu vo vytyčovaní dražieb za sebou v kratších časových odstupoch, bude mať notár na takéto osvedčovanie nad rámec zákona priestor iba málokedy.

6. Záver

Veríme, že tento článok napomôže odstráneniu vyššie opísaných deformácií pri posudzovaní notárskych zápisníc, postavenia notára a jeho povinností, s ktorými sa stretávame v aplikačnej praxi, najmä v sporoch o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby.

JUDr. Katarína Valová, PhD.,
notárka so sídlom v Bratislave
Mgr. Marian Kováč,
notár so sídlom v Bratislave

Digitalizace notářství v České republice

Dne 22. července 2021 schválil Senát zákon, kterým se mění zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále také NotŘ), a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Zákon byl publikován ve Sbírce zákonů pod č. 300/2021 Sb. a nabyt, až na drobné výjimky, účinnosti dne 01. 09. 2021. Touto úpravou se Česká republika dostala na špičku v digitalizaci notářství. Co tedy nová úprava přináší?

Zákon zavádí v souladu s § 6 zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby, možnost úředně ověřit elektronický podpis, a to i prostý elektronický podpis. Je třeba mít na paměti, že podle čl. 25 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014, o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES má kvalifikovaný elektronický podpis právní účinek rovnocenný vlastnoručnímu podpisu, nikoli tedy podpisu úředně ověřenému. Rozšíření takových podpisů není v České republice velké a je spojeno s náklady a nutností podpisy pravidelně obnovovat. Zavedením možnosti ověřit elektronické podpisy, a to včetně prostých elektronických podpisů, se rozšiřuje možnost osob, aniž by byly nuceny vyřídít uznávaný elektronický podpis, činit právní jednání v elektronické podobě i tam, kde předepsáno úřední ověření podpisu.

Je na místě malá odbočka k zákonu č. 297/2016 o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, kde jsou definovány jednotlivé druhy elektronických podpisů. Podle § 5 kvalifikovaný elektronický podpis používají veřejnoprávní podepisující – tedy jsou

- a. činěny úkony nebo právně jedná stát, územní samosprávný celek, právnická osoba zřízená zákonem nebo právnická osoba zřízená nebo založená státem, územním samosprávným celkem nebo právnickou osobou zřízenou zákonem nebo jejich orgán anebo jiná jejich součást, nebo
- b. činí úkon osoba neuvedená v písmenu a) při výkonu své působnosti.

Podle § 6 odst. 2 se uznávaným elektronickým podpisem rozumí zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu pro elektronický podpis nebo kvalifikovaný elektronický podpis.

Podle § 7 lze k podepisování elektronickým podpisem použít zaručený elektronický podpis, uznávaný elektronický podpis, případně jiný typ elektronického podpisu, podepisuje-li se elektronický dokument, kterým se nečiní úkon vůči veřejnoprávnímu podepisujícímu nebo jiné osobě v souvislosti s výkonem jejich působnosti.

Ověřovat elektronické podpisy nebudou jen notáři, ale i další subjekty, které jsou k takové činnosti v České republice oprávněny, funkční řešení však dosud má pouze Notářská komora České republiky a notáři spojení ověřovací doložky s elektronicky podepsaným

dokumentem provedou prostřednictvím kontejneru ve formátu Associated Signature Containers-Extended (ASiC-E) tak, aby nedošlo k porušení integrity dokumentu, na němž je elektronický podpis legalizován.

Nutno podotknout, že v současné době je tato možnost využívána v zásadě pouze pro úkony spojené se zakládáním společností online, neboť systémy státu nejsou schopny dokumenty ve formátu ASiC-E zpracovat. Tento nepříznivý stav by se však měl změnit nejpozději k 01. 07. 2022. Elektronický podpis je u notáře možno ověřit s využitím prostředků pro vzdálenou identifikaci, a to obdobným postupem, jak bude popsán dále při sepisu notářského zápisu na dálku.

Notářská komora České republiky (NKČR) již delší dobu sledovala vývoj v oblasti zakládání obchodních společností a v oblasti jejich změn. Vnímala stále více požadavky na zjednodušení procesů zakládání obchodních společností a změn jejich zakladatelských dokumentů, avšak bez možných negativních dopadů na materiální publicitu veřejných rejstříků, a tedy bez dopadů na právní jistotu nejen podnikatelské veřejnosti. Nešlo o nahrazení jedné formy formou jinou, ale o vyslyšení požadavků těch, kteří chtějí pro založení a změny ve společnostech využívat digitální nástroje.

>> **Kvalifikovaný elektronický podpis má právní účinek rovnocenný vlastnoručnímu podpisu, nikoli tedy podpisu úředně ověřenému.**

>> **Funkční řešení však dosud má pouze Notářská komora České republiky.**

Vhodnost umožnit využívání digitálních nástrojů v činnosti notáře se ukázala i v době koronavirové krize. I evropské orgány ostatně digitalizaci v procesu celé existence společnosti požadují. Například článek 13g směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1151 ze dne 20. června 2019, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o využívání digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností, ukládá členským státům zajistit, aby vytvoření společností mohlo být provedeno plně online, aniž by se navrhovatel musel dostavit osobně k jakémukoli orgánu, osobě či subjektu, který je podle vnitrostátního práva pověřen zabývat se jakýmkoli aspektem vytvoření společností online, včetně vypracovávání zakladatelského právního jednání společnosti. Z toho pravidla mohou být určité výjimky a toto pravidlo se nemusí týkat všech forem obchodních společností. Směrnice (EU) 2019/1151 výslovně počítá s možností zapojení notáře i v procesu online založení společnosti. Díky změně notářského řádu Česká republika nemusí řešit otázku, kterých právních forem společností se bude online zakládání týkat.

Podle § 6 NotŘ se notářské listiny sepisují v listinné podobě; stanoví-li tak NotŘ, lze je sepsat také v elektronické podobě; veřejné listiny sepisované notářem podle zvláštního právního předpisu lze sepsat v listinné nebo elektronické podobě [jedná se např. o osvědče-

ní o přeshraničních přeměnách]. U notářských zápisů tedy byla zvolena úprava taková, že zákon musí výslovně umožnit jejich sepsání v elektronické podobě. I nadále tedy nebude možné sepsávat notářské zápisy v elektronické podobě tam, kde je nezbytný osobní kontakt účastníka s notářem, zejména tedy pořízení pro případ smrti, manželské smlouvy nebo notářské zápisy se svolením k vykonatelnosti. Naopak tam, kde to může být považováno za obvyklé, tedy v případě zakládání či

změn obchodních společností, osvědčování valných hromad, lze zvolit notářský zápis sepsaný i v elektronické podobě. S vývojem technologií a s rostoucí počíta-

čovou gramotností si lze představit, že pozdější změnou zákona bude možné rozšířit okruh notářských zápisů, které lze sepsat i v elektronické podobě, např. kupní či zástavní smlouvy.

Kromě obecných náležitostí musí notářský zápis sepsaný v elektronické podobě obsahovat také:

- údaj o tom, že byl sepsán elektronicky,
- uznávaný elektronický podpis účastníků nebo jejich zástupců, svědků, důvěrníků a tlumočnicků,
- kvalifikovaný elektronický podpis notáře a kvalifikované časové razítko.

Předpokladem sepsání jakéhokoli notářského zápisu o právním jednání je prokázání totožnosti účastníků,

>> **Směrnice (EU) 2019/1151 výslovně počítá s možností zapojení notáře i v procesu online založení společnosti.**

svědků úkonu, důvěrníků nebo tlumočnicků. To lze provést i bez jejich fyzické přítomnosti, a to spojením prostřednictvím videokonference se současným využitím prostředků pro elektronickou identifikaci. Prostředek pro elektronickou identifikaci musí splňovat:

- a. technické specifikace, normy a postupy pro vysokou úroveň záruky stanovené přímo použitelným předpisem Evropské unie upravujícím minimální technické specifikace, normy a postupy pro úroveň záruky prostředků pro elektronickou identifikaci a který je vydáván a používán v rámci kvalifikovaného systému podle zákona o elektronické identifikaci, nebo
- b. podmínky, za kterých lze použít prostředek pro elektronickou identifikaci pro účely prokázání totožnosti, které vyžaduje právní předpis nebo výkon působnosti, mimo rámec kvalifikovaného systému podle zákona upravujícího činnost bank.

Podle písmene a) mají vysokou úroveň záruky např. občanské průkazy obsahující čip, podle písmene b) je úroveň záruky značná a jedná se o bankovní identitu. Postup elektronické identifikace musí splňovat podmínky zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (AML zákon), neboť notář je při zakládání obchodních společností povinnou osobou podle AML zákona.

Pro sepisování notářských zápisů v elektronické podobě Notářská komora ČR nechala upravit svůj informační systém (IS) tak, aby notáři byl maximálně nápomocen při sepisování notářských zápisů v elektronické podobě. Notář může tedy v rámci informačního systému využívat údaje z různých evidencí a registrů, např. z Registru osob, z Registru obyvatel, z Evidence občanských průkazů. IS rovněž vyhodnotí platnost elektronického podpisu.

Pokud je notář požádán o sepsání notářského zápisu online, pak se žadatel musí identifikovat. Notář vytvoří v rámci IS „jednačku“ a odkaz je zaslán žadateli. Žadatel se musí notáři identifikovat, jak bylo uvedeno výše, a učiní tak buď prostřednictvím NIA (Národní bod pro identifikaci a autentizaci), čehož mohou využít díky propojení systémů i zahraniční osoby, nebo se přihlásí prostřednictvím bankovní identity. Údaje, které takto notář obdrží, si, pokud je to možné, ověří přes základní registry a zároveň následně prostřednictvím videokonference srovná podobu žadatele s jeho fotografií, uvedenou v příslušné evidenci. S oso-

bu žadatele pak může komunikovat prostřednictvím videokonference tak, aby zjistil jeho skutečnou vůli a způsobilost právně jednat. Zároveň zůstává zachována poučovací povinnost notáře a žadateli se dostane potřebných vysvětlení a právního servisu, na který je zvyklý z osobního kontaktu. Po vytvoření notářského zápisu lze tento zobrazit na obrazovce, aby žadatel byl s obsahem

kvalifikovaným způsobem seznámen, následně jej může žadatel v rámci aplikace podepsat uznávaným elektronickým podpisem.

Na přelomu letošního a následujícího roku bude doplněna ve spolupráci s První certi-

fikační autoritou, a. s., další funkcionalita, která umožní notáři, aby za splnění předepsaného postupu, na dálku, vydal žadateli uznávaný elektronický podpis, pokud jím žadatel již nedisponuje. Žadatel tak nebude nucen z důvodu získání předepsaného elektronického podpisu navštívit osobně jakýkoli úřad a vše proběhne online. Po podpisu notářského zápisu žadatelem připojí svůj kvalifikovaný podpis notář, notářský zápis uloží ve Sběrce dokumentů a žadateli prostřednictvím IS, který obsahuje také zabezpečený kanál, vydá stejnopis notářského zápisu.

Obdobným postupem může dojít k podpisu dalších dokumentů, které jsou nezbytné např. pro založení společnosti, jako jsou čestná prohlášení, souhlasy s umístěním sídla, žádost o výpis z rejstříku trestů apod. Pokud je vlastníkem nemovitosti, v níž má mít zakladaná společnost sídlo, jiná osoba než zakladatel, pak jak bylo uvedeno výše, nemusí mít tato osoba podpis založený na jakémkoli certifikátu, ale použije prostý elektronický podpis, který takové osobě notář na dálku ověří s využitím prostředků pro vzdálenou identifikaci, jak bylo uvedeno výše. První společnost zcela online byla založena a následně zapsána notářem do obchodního rejstříku v polovině září 2021 a proces trval méně než jednu hodinu.

Vytvořená „jednačka“ v rámci IS může rovněž sloužit k zajištění konání online valných hromad obchodních

společností, což předpokládáme, budou využívat zejména menší společnosti, které nemají vlastní systémy na konání valných hromad na dálku a online valná hromada pro ně bude znamenat zejména úsporu časovou.

IS rovněž obsahuje funkcionalitu, která z webových stránek www.nkcr.cz umožní žadateli vybrat notáře pro založení společnosti na dálku, a pokud nebude mít žadatel vlastní preferenci notáře, systém mu nabídne notáře, který je právě online.

» I nadále tedy nebude možné sepisovat notářské zápisy v elektronické podobě tam, kde je nezbytný osobní kontakt účastníka s notářem, zejména tedy pořízení pro případ smrti, manželské smlouvy nebo notářské zápisy se svolením k vykonatelnosti.

» První společnost zcela online byla založena a následně zapsána notářem do obchodního rejstříku v polovině září 2021 a proces trval méně než jednu hodinu.

NKČR tak vytvořila řešení, které umožní bez nákladů státu, tedy daňových poplatníků, naplnit požadavky směrnice (EU) 2019/1151 o online zakládání obchodních společností.

Výše popsaná novela notářského řádu také zavádí evidence, které jsou známé i na Slovensku. Nově jsou tedy evidovány centrálně veškeré podpisy ověřené notářem, přičemž po zadání vyhledávacích kritérií nebo po načtení QR kódu, který ověřovací doložka notáře může obsahovat, si může držitel listiny, na níž byl notářem ověřen podpis, ověřit, který notář ověření provedl, a to včetně označení listiny, na níž bylo ověření provedeno.

Další novinkou, která je na Slovensku dobře známa, je to, že každý notářský zápis musí být v den jeho sepsání v naskenované podobě a dále také ve strojově čitelné verzi založen do Sbírkky dokumentů. Opět po zadání vyhledávacích kritérií nebo po načtení QR kódu, který je na notářském zápisu vyznačen, si může držitel listiny ověřit, který notář zápis sepsal, údaje o účastnících, datu sepsání notářského zápisu a předmět úkonu. Údaje týkající se pořízení pro případ smrti nelze veřejně vyhledat. Strojově čitelné verze jsou v souladu se Směrnicí (EU) 2019/1151 využívány pro zápisy notářem do veřejných rejstříků.

Zřízení nových evidencí dále zvyšuje ochranu podnikatelů před krádežemi společností, a to zejména s ohledem na možnost ověřit si přes webovou aplikaci pravost notářského zápisu nebo ověřovací doložky.

Napojení IS na základní registry dále umožní, aby data ve vybraných evidencích, které NKČR vede, byla aktualizována automaticky podle stavu vedeného v základních registrech. Sníží se tak náklady a povinnosti pro účastníky, kteří dosud např. v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu museli oznamovat změny osobních údajů.

Další podstatnou změnou, která byla zavedena změnou notářského řádu, je to, že NKČR k notářským listinám nově, namísto Ministerstva spravedlnosti, vydává apostily. I když se cena za apostilu zvýšila, je dopad na veřejnost pozitivní, neboť NKČR apostily vydává v sídlech regionálních komor, což ušetří čas i náklady a občané nejsou nuceni využívat drahých služeb zprostředkovatelů.

NKČR a všichni notáři v České republice i přes velmi krátký čas na realizaci změn zvládli zákonem předepsané změny, které české notářství jednoznačně posunuly do digitálního prostředí, které je třeba využívat v souladu s principy notářství, s právní jistotou a bezpečností. Stabilní a bezpečné postupy jsou předpokladem pro hospodářský rozvoj i v digitálním světě a v konečném důsledku šetří náklady podnikatelům, kteří stabilní prostředí vyžadují a vítají.

Mgr. Pavel Bernard, notář se sídlem v Brně
a viceprezident Notářské komory České republiky

Zamyslenie sa nad premlčaním dlhov poručiťa

V každom procese je dôležité určiť pevne stanovený bod, od ktorého sa odvíjajú, resp. ku ktorému sa viažu vzťahy daného procesu. V dedičskom práve ako z hľadiska práva hmotného, tak i procesného je takýmto bodom smrť poručiťa. Ide o právnu skutočnosť, ktorá má za následok samotný zánik existencie fyzickej osoby, ktorá už od tohto momentu nemôže byť nositeľom práv a povinností, nie je spôsobilá byť vlastníkom, veriteľom ani dlžníkom. Platná právna úprava slovenského dedičského práva je postavená na princípe univerzálnej sukcesie k majetku poručiťa, v širšom slova zmysle k všetkým veciam, majetkovým právam, iným majetkovým hodnotám a povinnostiam poručiťa, ktoré prechádzajú na dedičov na základe dedičskej postupnosti ako jediný celok a v okamihu smrti poručiťa (§ 460 Obč. zák.). Univerzalita nástupníctva a prechod celého imania na dedičov korešponduje s pravidlom neobmedzeného prechodu poručiťelových dlhov na dedičov.

Tvrdosť tohto dopadu práva na úprava zjemňuje, ide o vybočenie zo všeobecnej zásady univerzálnej sukcesie, dedič hradí dlhy poručiťa len do výšky ceny nadobudnutého dedičstva. Limit zodpovednosti dediča však môže byť prekročený v tom prípade, ak by dedič nerešpektoval poradie veriteľov (§ 471 ods. 2 Obč. zák.).

V takomto prípade môžu veritelia s výhodnejším poradím žiadať uspokojenie svojho dlhu zo strany dediča, aj keď cena dedičstva je už vyčerpaná pre úhradu pohľadávok s horším poradím. Pod pojmom dedič v súvislosti s uvedeným právnym vzťahom nemožno rozumieť každého, kto je povolaný dedič po poručiťovi, ale len toho, kto skutočne nadobudol dedičstvo alebo jeho časť. Slovenské dedičské právo vychádza pri úprave zodpovednosti dediča za dlhy poručiťa zo zásady zodpovednosti v rozsahu ceny zdedeného majetku (t. j. „pro viribus hereditatis”) a nie zo zásady zodpovednosti výlučne zdedeným majetkom (t. j. „cum viribus hereditatis”).

Vzťah medzi dedičom a veriteľom sa v konaní o dedičstve rieši len výnimočne, a to v tých prípadoch, ak je veriteľ účastníkom dedičského konania: v rozsahu uzavretia a schválenia dohody dedičov a veriteľa, ktorou sa vysporiadava pohľadávka veriteľa (§ 168 písm. a) CMP), v rozsahu uzavretia a schválenia dohody dedičov a veriteľa o prenechaní predĺženého dedičstva na úhradu dl-

hov (§ 168 písm. b) CMP), po právoplatnosti uznesenia o nariadení likvidácie dedičstva, ak prihlásil svoju pohľadávku (§ 168 písm. c) CMP), ďalej je veriteľ účastníkom konania ako osoba, ktorá sa postarala o pohreb poručiťa pri postupe podľa § 188 CMP, pri tomto postupe má postavenie prednostného veriteľa. V prípadoch, ak veriteľ nie je účastníkom dedičského konania, uznesenie o dedičstve vzťah medzi dedičom a veriteľom poručiťa nerieši. Ani dedič ani veriteľ nie sú v takomto prípade viazaní tým, či veriteľova pohľadávka bola do dlhov dedičstva zaradená, alebo nie.

Ak majú smrťou poručiťa prejsť jeho dlhy na dediča, musí byť prechod týchto dlhov sprevádzaný prechodom majetku poručiťa, predstavujúceho dedičstvo, na osobu, ktorá má vo vzťahu k tretím osobám nahradiť poručiťa. Poručiťelove dlhy musia vzniknúť za jeho života, odhliadnuc od nákladov spojených s pohrebom poručiťa. Dlh poručiťa vyplýva z hmotnoprávneho vzťahu medzi

poručiťelom ako dlžníkom a jeho veriteľom. Trvanie povinností fyzickej osoby v prípade jej smrti a ich prechod na iného sa zakladá na ust. § 579 ods. 1 Obč. zák., podľa ktorého smrťou dlžníka povinnosť nezanikne, ibaže jej obsahom bolo plnenie, ktoré má osobne vykonať dlžník.

Zodpovednosť dediča za dlhy

poručiťa nastáva zo zákona a nie je podstatné, či dlhy boli alebo neboli v rámci konania o dedičstve zaradené do dlhov dedičstva. Nie je rozhodujúce, či sú za jeho života známe. Zmluvnými prejavmi poručiťa sú dedičia viazaní, zároveň však majú zachované aj všetky námietky, ktoré mal poručiťel. Z toho vyplýva, že zaradenie veriteľovej pohľadávky do dlhov dedičstva nie je pre veriteľa exekučným titulom na vymáhanie pohľadávky voči dedičom, neznamená ani uznanie dlhu dedičom v zmysle § 110 ods. 1 Obč. zák., ani neplynutie behu premlčacej lehoty v zmysle § 112 Obč. zák. Veriteľ sa môže domáhať zaplatenia svojej pohľadávky voči dedičom žalobou podľa § 137 písm. b) CSP (odkaz na § 212 ods. 2 CMP). V tomto konaní môže aj preukazovať, že cena majetku, ktorý dedič nadobudol, je iná, než ako bolo určené v konaní o dedičstve (§ 200 ods. 1 CMP), a že teda dedič zodpovedá za dlhy vo väčšom rozsahu, ako by sa usudzovalo na základe uznesenia o dedičstve.

Notár ako súdny komisár v konaní o dedičstve sa stretáva s prípadmi, ak veriteľ prihlási do dedičstva svoju

» **Platná právna úprava slovenského dedičského práva je postavená na princípe univerzálnej sukcesie k majetku poručiťa, v širšom slova zmysle k všetkým veciam, majetkovým právam, iným majetkovým hodnotám a povinnostiam poručiťa, ktoré prechádzajú na dedičov na základe dedičskej postupnosti ako jediný celok a v okamihu smrti poručiťa.**

pohľadávku, ktorá sa však môže plynutím času premlčať, a tak stojí pred otázkou, ako sa k tejto otázke postaví, ak niektorý z účastníkov konania vznesie námietku premlčania. Premlčanie práva je objektívna skutočnosť nezávislá na vedomosti veriteľa či dlžníka. Nie je podstatné, či veriteľ alebo dlžník o premlčaní práva vedeli a či vôbec o ňom vedieť mohli. Právna úprava premlčania je v slovenskom práve kogentná. Dohodou nemožno meniť premlčaciu dobu (nemožno ju skrátiť ani predĺžiť) ani inak stanoviť počiatok jej behu. Súdny komisár neskúma otázku premlčania z úradnej povinnosti (ex officio) a nesmie túto skutočnosť vziať do úvahy ani vtedy, pokiaľ by to zistil sám; tiež nemá povinnosť dlžníka (dediča) o tejto skutočnosti poučiť. Ak je vznesená námietka premlčania v dedičskom konaní a s poukazom na vyššie uvedený výklad, súdny komisár skúma túto skutočnosť, teda či došlo k premlčaniu práva ku dňu smrti poručiteľa, premlčuje sa právo, teda subjektívne právo oprávneného, t. j. veriteľa poručiteľa. Povinnosť zistiť skutkový stav veci je jedným z princípov civilného mimosporového konania. Pri činnosti notára treba vziať do úvahy aj preventívnu funkciu, ktorú plní v rámci právneho systému. Dedičské konanie v niekto-

>> **Zodpovednosť dediča za dlhy poručiteľa nastáva zo zákona a nie je podstatné, či dlhy boli alebo neboli v rámci konania o dedičstve zaradené do dlhov dedičstva. Nie je rozhodujúce, či sú za jeho života známe.**

rých prípadoch môže trvať aj dlhší čas; je povinnosťou oprávneného, t. j. veriteľa poručiteľa, chrániť si svoje práva. Platí zásada – bdelým patrí právo („vigilantibus iura“). Osobitné sú prípady, ak z pohľadu dedenia nastúpila po poručiteľovi odúmrtá (§ 462 Obč. zák.), do konania za štát vstúpi zákonom stanovený zástupca štátu, ktorý v niektorých prípadoch má právne povedomie,

že v slovenskom dedičskom práve platí zásada ležiacej pozostalosti („hereditatis iacens“) a že súd, resp. súdny komisár v širšej miere v plnom rozsahu zodpovedá za zabezpečenie a ochranu vecí a práv, ktoré predstavujú majetkovú podstatu dedičstva. Tu je potrebné opäť sa vrátiť k pevnému bodu v rámci dedičského procesu, ktorým je smrť poručiteľa, k tomuto časovému momentu nastupuje univerzálna sukcesia práv a povinností poručiteľa na štát, ktorého zástupca pri zabezpečení a ochrane majetkovej podstaty predstavujúcej dedičstvo je povinný sa primerane riadiť príslušnými ustanoveniami zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov.

JUDr. Karol Kovács
notár so sídlom v Šali

Notári sú neoddeliteľnou súčasťou našej spoločnosti a verím, že ich význam bude čoraz väčší

Rozhovor s predsedom

Ústavnoprávneho výboru Národnej rady SR Milanom Vetrákom

Už pred vstupom do politiky ste sa profesijne venovali legislatívnej činnosti (procesu tvorby právnych predpisov), a to najmä vo funkcii riaditeľa kancelárie podpredsedu vlády SR pre legislatívu. Témou legislatívy ste sa zaoberali aj vo svojej dizertačnej práci. Prečo vás očarila práve táto práca? Keď sa pozriete späť, rozhodli by ste sa dnes možno inak?

V kontinentálnom systéme práva je výklad a aplikácia práva značne obmedzená, preto do popredia vystupuje kvalita tvorby práva. Zákon nemá byť výsledkom náhodnej aktivity alebo vplyvu finančných oligarchov, ale transparentného legislatívneho procesu so zapojením odborníkov a verejnosti.

Kvalitná tvorba práva si vyžaduje systematický prístup, trpezlivosť pri hľadaní konsenzu, ale aj diplomáciu pri utváraní kompromisov v procese kreovania obsahu právnej normy. Vyžaduje si tiež znalosti a praktické skúsenosti. To sú požiadavky, ktoré mi vždy imponovali a boli dôvodom, prečo som uprednostnil tvorbu práva pred jej výkladom alebo aplikáciou.

Navyše, osobne som začínal s aproximáciou práva. Zosúladzovaniu slovenských právnych predpisov s európskymi normami a právnou lingvistikou som sa venoval aj v inštitúciách EÚ.

Vždy ma lákali náročné úlohy a veľké výzvy. Inak tomu nebolo ani pri rokovaniach o vstupe Slovenska do Európskej únie, pri tvorbe Ústavy Európskej únie či neskôr Lisabonskej zmluvy v právnom servise Generálneho

sekretariátu Rady EÚ v Bruseli. Projektu zavedenia eura na Slovensko som sa venoval počas môjho trojročného pôsobenia v Európskej centrálnej banke, kde som pôsobil ako spravodajca na Slovensku.

Všetky moje pracovné pozície na Slovensku alebo v zahraničí súviseli s tvorbou práva, neraz s využitím cudzojazyčných zdrojových verzií právnych predpisov a informačných systémov. Som veľmi rád, že aj po 25 rokoch praxe môžem povedať, že by som nemenil. Svoju prácu mám veľmi rád a napĺňa ma, obohacuje aj učí, hoc by som neraz uvítal 48-hodinové dni, aby som mal aj čas na spánok.

Nemáte pocit, že vďaka tejto vašej profesionálnej orientácii viete do práce zákonodarného zboru a najmä Ústavnoprávneho výboru Národnej rady SR vniesť niečo nové, možno viac profesionálne?

Moje pôsobenie v pozícii predsedu Ústavnoprávneho výboru Národnej rady SR je z hľadiska mojej profesionálnej orientácie naplňajúce. Kombinuje v sebe všetky činnosti, ktorými som sa v doterajšej praxi zaoberal. Od začiatku môjho pôsobenia sa snažím jeho prácu viac profesionalizovať a prinášať aj nové veci.

Poctivo študujeme a skúmame všetky legislatívne návrhy predložené parlamentu. Intenzívne pracujeme so stanoviskami parlamentnej legislatívy. Pri výbere sme vytvorili ďalšie dve poradné odborné komisie s cieľom ešte väčšej profesionalizácie.

Komisia pre tvorbu práva sa stala stálou pracovnou komisiou parlamentu. V istom zmysle je práve obdobou Legislatívnej rady vlády a jej primárnou funkciou je pomáhať členom ústavnoprávneho výboru pri odhaľovaní „medzier“ a nedostatkov v návrhoch zákonov – aj ústavných zákonov predložených parlamentu vrátane posúdenia stanovísk, ktoré schvaľuje výbor na účely konania pred Ústavným súdom SR, ak je namietaný nesúlad schválených zákonov s Ústavou SR.

Postavenie Ústavnoprávneho výboru SR ako poslednej inštancie kontroly kvality tvorby práva vzrástlo potom, ako sa terajšia vláda rozhodla odňať Ústavnému súdu SR právomoc posudzovať súlad ústavných zákonov s Ústavou SR.

Aké boli vaše hlavné ciele v pozícii predsedu Ústavno-právneho výboru Národnej rady SR alebo poslanca Národnej rady SR vôbec?

Aktivity koaličného poslanca Národnej rady Slovenskej republiky sa vždy odvíjajú od Programového vyhlásenia vlády SR, ktoré sa snúbi s volebným programom hnutia OĽANO, ktoré v parlamente zastupujem.

Nakoniec, som autorom, resp. spoluautorom ôsmich kapitol spomínaného volebného programu, a preto sa mi jeho jednotlivé poslanstvá napĺňajú pomerne ľahko.

Špeciálne je pre mňa dôležitá oblasť zavádzania opatrení, ktoré smerujú k dobre spravovanému štátu, k ochrane verejného záujmu, ku kvalitnej tvorbe práva a spoločnosti bez korupcie a klientelizmu.

Mojou prioritou sú tiež novely zákonov, ktoré uľahčujú a zlepšujú život ľuďom, mladým, ale aj seniorom. Reflektovať na potreby ľudí môžete iba vtedy, ak zostávate v ich blízkosti, ak ich máte šancu a čas počuť. Aj to je jeden z dôvodov, prečo som zároveň komunálnym poslancom. Ďakujem svojim voličom za dôveru. Verím, že vedia, že ich v mojej nie tak mediálne úbivej agende zastupujem korektne a s maximálnym úsilím pomôcť.

V pozícii predsedu ústavno-právneho výboru som sa posledné dva roky sústredil najmä na reformu justície a zavedenie verejných vypočutí všetkých verejných funkcionárov. Boli nimi napríklad kandidáti na funkciu ústavného sudcu, generálneho alebo špeciálneho prokurátora.

V súčasnosti stojí pred nami výzva vypracovať a schváliť kvalitnú veľkú novelu rokovacieho poriadku parlamentu vrátane obstarania nového moderného informačného systému parlamentu pre sledovanie a stransparentnenie legislatívneho procesu a rokovanie parlamentu a jej výborov.

Budem rád, ak sa nám tiež podarí zosúladiť legislatívne pravidlá vlády a parlamentu v oveľa väčšej miere, ako je tomu doteraz.

Pri výkone svojej práce, ale aj v súkromnom živote ste sa určite stretli s činnosťou notárov. Ako ju vnímate?

Činnosť notárov vnímam ako zodpovedné povolanie, na ktoré bol prenesený výkon štátnej moci. Notári sú neraz predĺženou rukou súdu. Rozhodujú vo veciach, ktoré majú z pohľadu bežných ľudí zásadný význam v situáciách, ktoré sú pre nich citlivé. Či už ide o rozhodovanie v dedičských veciach, notárske úschovy alebo v minulosti aj vydržanie. Notári sú neoddeliteľnou súčasťou našej spoločnosti a verím, že ich význam bude čoraz väčší. Netreba zabúdať na to, že notári sú súčasťou justície a že dôveryhodnosť justície ako celku sa odvíja aj od dôvery ľudí k notárom.

» **Rozhodujú vo veciach, ktoré majú z pohľadu bežných ľudí zásadný význam v situáciách, ktoré sú pre nich citlivé.**

» **Stačí si porovnať činnosť slovenských notárov s činnosťou, ktorú vykonávajú notári v Českej republike, a priestor na rozšírenie pôsobnosti notárov aj na Slovensku je zrejмый.**

V čom vidíte z pohľadu svojej funkcie priority notárskej činnosti pre spoločnosť? Myslíte si, že ľudia si uvedomujú potrebu nášho povolania a vedia oceniť služby, ktoré ponúkame?

Očista justície ako celku vrátane jednotlivých právnických povolání je základom zvýšenia dôvery ľudí v spravodlivosť a justíciu. U notárov, podobne ako v prípade iných právnických profesií, došlo k niektorým individuálnym zlyhaniam, ktorých dôsledkom bol nárast nedôvery v tento profesijný stav. To viedlo vládu k tomu, že zriadila Najvyšší správny súd SR a do jeho právomoci

minimálne dočasne, ak nie natrvalo, zahrnula aj disciplinárne konania voči notárom. Ľudia ocenia služby notárov ešte viac ako doteraz, pokiaľ budú mať dôveru, že nedochádza k zlyhaniam a na ich prácu sa možno v sto percentách prípadov spoľahnúť.

Ako prioritnú otázku vnímam výkon agendy notárov v dedičskom konaní, nakoniec počas pandémie to bola prakticky jediná činnosť, ktorú notári museli povinne vykonávať.

Verím, že v oblasti rodinného a dedičského práva, ale aj obchodného práva budú notárom po rekonštrukcii priznané nové právomoci, respektíve viac právomocí, ako majú doteraz. Stačí si porovnať činnosť slovenských notárov s činnosťou, ktorú vykonávajú notári v Českej republike, a priestor na rozšírenie pôsobnosti notárov aj na Slovensku je zrejмый.

Ľudia prichádzajú najčastejšie do styku s notármi pri overovaní svojich podpisov, pri spisovaní a vydávaní listín o právnych úkonoch alebo pri osvedčovaní právne významných skutočností.

Preto si uvedomujú dôležitosť ich povolania. Na druhej strane, málo z ľudí má skúsenosť s notármi ako s mediátormi alebo rozhodcami, čo možno považovať za činnosti, ktoré sú pre mnohých ľudí v spojení s činnosťou notárov neznáme a možno aj tak trochu na škodu.

V Česku štát zveril notárom priame zápisy do Obchodného registra, v Maďarsku zasa vydávanie platobných rozkazov. Prečo, podľa vás, slovenské notárstvo na rozdiel od ostatných notárstiev latinského typu nezískava nové agendy, ale naopak tie existujúce stráca (napr. osvedčovanie vydržania)? Nemyslíte si, že by malo byť v záujme štátu odbremeňovať štátne orgány prenosom niektorých kompetencií na notárov ako orgán verejnej moci podľa vzoru okolitých štátov?

Jednoznačne súhlasím s tým, aby činnosť notárov bola posilnená o agendy, na ktoré majú kapacity a vedeli by to robiť efektívnejšie a rýchlejšie ako agendou preťažené súdy. Som presvedčený, že v priebehu súčasného volebného

Predseda Ústavnoprávneho výboru NK SR JUDr. Milan Vetrák v sprievode členky Redakčnej rady časopisu ARS NOTARIA JUDr. Kataríny Valovej, PhD.

obdobia bude posilnená činnosť notárov o ďalšie činnosti v agende rodinného alebo dedičského práva a o agendu spojenú so zápsmi do Obchodného registra. Nakoniec o tom už aj rozhodla vláda SR na svojom rokovaní.

Vnímam kritiku z radov notárov, ktorá sa týka odňatia agendy osvedčovania vydržaní – túto vec však treba vnímať v širšom spoločenskom kontexte a, žiaľ, aj v spojení s prípadmi individuálneho zlyhania niektorých notárov, ktorí neboli vždy včas alebo primerane za porušenia zákona potrestaní. S agendou vydržania mám osobne pozitívne aj negatívne skúsenosti. Všeobecne ide o kontroverznú agendu, ktorá sa zneužívala najmä v deväťdesiatych rokoch, čomu výrazne napomáhala aj kvalita vtedajších zá-

konov. Ministerstvo spravodlivosti SR dalo prednosť väčšej právnej istote a konaniu na súde. Až s odstupom času budeme môcť vyhodnotiť, či išlo o múdre rozhodnutie.

Zaoberali ste sa ako poslanec a predseda Ústavnoprávneho výboru NR SR bližšie notárskou problematikou a témami, ktoré v súčasnosti v notárskych kruhoch rezonujú? Notár je orgánom riešiacim nespornú agendu. Aký je váš názor na rozšírenie kompetencií notárov, a tým aj odbremenenie súdov v niektorých nesporných konaniach?

Donedávna sme riešili výkon činnosti notárov z pohľadu očisty notárskeho stavu v podobe zriadenia Najvyššieho

správneho súdu či presunu agendy vo veciach vydržania, čo mohlo pôsobiť viac negativisticky, ale to by sa malo zmeniť. Aktivity vlády aj parlamentu by sa mali v blízkej budúcnosti sústrediť práve na odbremenenie súdov v niektorých nesporných agendách a notári sú na takéto účely vhodným a dobre pripraveným profesionálnym stavom.

Rozšírenie právomocí notárov v agende Obchodného registra je v zásade už hotová vec, a osobne verím, že aj v rodinných a dedičských veciach nastane v blízkej budúcnosti posun v prospech notárskeho stavu.

Špeciálnou kapitolou sú dobrovoľné dražby, kde je ambíciou vlády zaviesť ich v elektronickej podobe, čo bude mať rovnako dopad na činnosť notárov v tejto agende.

Bude to už takmer dvadsať rokov, čo Notárska komora SR vybudovala svoj centrálny informačný systém, ktorý umožnil rozšíriť portfólio právnych služieb poskytovaných občanom, ako aj podnikateľom, najmä vedenie notárskych centrálnych registrov. Myslíte si, že štát dostatočne využíva možnosti, ktoré sú schopní poskytovať notári či už po odbornej, alebo technickej stránke?

Skutočnosť, že Notárska komora SR už takmer dvadsať rokov v zásade bez pomoci štátu prevádzkuje centrálny informačný systém, treba oceniť. Bez nich si možno hladký priebeh viacerých agend patriacich do pôsobnosti notárov len ťažko predstaviť, či už ide o agendu záložných práv, asignovanej dane, notárskych zápisníc, osvedčovania podpisov alebo dražieb.

Práve v súvislosti so zavedením elektronických dražieb na Slovensku si štát musí zodpovedať otázku, či chce budovať vlastný informačný systém, alebo podporí systém vytvorený Notárskou komorou SR.

Je zrejmé, že ak informačný systém nedostáva od štátu podporu, musia ho financovať podnikatelia či bežní ľudia, čo sa v prípade niektorých poplatkov nestretáva s pochopením, pretože sa javia byť vysoké či duplicitné. Rád by som sa tejto otázke v blízkej budúcnosti viac venoval, pretože využívanie informačných systémov, osobitne ak sú informačnými systémami verejnej správy, by malo byť bezplatné a užívateľsky nenáročné, takže ak nám aj samotní notári signalizujú, že je tu priestor na zlepšenie, treba sa na to sústrediť.

Na druhej strane sa rovnako treba sústrediť na to, že odmeňovanie notárov je aj po dvadsiatich rokoch takmer bezo zmeny a ak sa majú znižovať poplatky za prevádzkovanie informačného systému Notárskej komory SR, respektíve zvyšovať pokuty, ktoré možno ude-

liť v disciplinárnom konaní voči nim, je potrebné upraviť výšku odmien notárov tak, aby zodpovedala súčasnej dobe.

V mnohých moderných štátoch je notárom zverené aj spisovanie zmlúv známych ako tzv. predmanželské. Je tomu tak aj v susednej Českej republike. Množstvo klientov sa na nás obracia s požiadavkou spísať takúto zmluvu a bývajú zaskočení, keď ich informujeme, že na Slovensku takáto možnosť nie je. Ako sa k tejto téme staviate vy?

Súčasná úprava rodinného aj dedičského práva na Slovensku je nevyhovujúca, v istom zmysle je poplatná dobe socializmu, v ktorej vznikla. Moderná informačná spoločnosť si vyžaduje nový Občiansky zákonník, čo si dnes uvedomuje už nielen odborná právnická verejnosť, najmä vďaka Českej republike, kde žije početná skupina Slovákov v zahraničí, ktorá má aj v praxi s čím slovenskú úpravu občianskeho práva porovnávať. Nielen predmanželské zmluvy, ale aj dedičské odkazy či správcovia majetku poručiteľa a vykonávatelia jeho poslednej vôle aj po jeho smrti v oveľa širšom rozsahu, aký dnes na Slovensku poznáme, sú inštitútmi, ktoré moderná slovenská verejnosť od nového Občianskeho zákonníka očakáva.

Očakávanie liberálne zmýšľajúcej časti verejnosti smerujú voči úprave majetkových práv vrátane dedenia, ktorá uľahčí život osobám žijúcim v spoločnej domácnosti. Špecifickými očakávaniami slovenského zahraničia voči notárom budú v blízkej budúcnosti otázky súvisiace s dedením spojeným s cudzím (medzinárodným) prvkom. Všetky tieto otázky, ktorých riešenie je záväzkom vyplývajúcim z programového vyhlásenia terajšej vlády, sú nerozlučne späté s výkonom práce notárov a verím, že sa ich dočkáme už čoskoro aj na Slovensku.

Ak vám zvýši čas aj na vlastné záujmy, prezradíte nám, čo najradšej robíte vo voľnom čase?

Keďže máme v rodine bábätko, najradšej trávim voľný čas s vlastnou rodinou. Odkedy som sa stal poslancom parlamentu, voľný čas je pre mňa pomerne neznámy termín. Verím však, že časom sa budem vedieť vrátiť aj k športu, zahrať si tenis, dopriať si výlet do prírody, či sa vrátiť k zvyku pravidelného čítania dobrých kníh, nie nevyhnutne odborného charakteru. Mrzí ma, že tiež zanedbávam stretnutia s priateľmi, ktoré sa často redukujú na telefonáty.

Rozhovor viedla JUDr. Katarína Valová, PhD.
členka Redakčnej rady časopisu ARS NOTARIA

» **Skutočnosť, že Notárska komora SR už takmer dvadsať rokov v zásade bez pomoci štátu prevádzkuje centrálny informačný systém, treba oceniť.**

» **Je potrebné upraviť výšku odmien notárov tak, aby zodpovedala súčasnej dobe.**

Životopis

MILAN VETRÁK

- 1975 Narodil sa 3. 3. 1975 v Bratislave. V metro-pole žije už takmer 46 rokov, z toho 41 rokov v mestskej časti Petržalka. Niekoľko rokov žil v zahraničí (2003 – 2004 Brusel, Belgicko a 2007 – 2010 Frankfurt nad Mohanom, Nemecko). Posledných päť rokov po boku manželky Janky. Zaujíma sa o ľudí nielen vo svojom okolí a snaží sa im pomáhať najmä právnou radou a usmernením. Má ambíciu pracovať a žiť aj pre ľudí, ktorí ho potrebujú.
- 1998 Vyštudoval právo na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, kde sa v roku 1998 stal magistrom. V roku 2000 získal na Univerzite Komenského titul doktor práv. V roku 2009 ukončil doktorandské štúdium na Právnickej fakulte v Trnave so špecializáciou na legislatívu, európske právo a aproximáciu práva. Špecializoval sa aj na odborný a právny preklad. V rokoch 2002 – 2003 a 2005 – 2007 pôsobil ako odborný asistent na katedre teórie štátu a práva na Trnavskej Univerzite v Trnave, kde vyučoval predmet teória a prax legislatívy a aproximácie práva.
- 2002 Po skončení štúdií pôsobil ako štátny zamestnanec. V roku 2001 sa stal riaditeľom kancelárie podpredsedu vlády SR pre legislatívu. V rokoch 1998 – 2002 bol členom negociačného tímu, ktorý vyjednal vstup Slovenska do Európskej únie.
- 2003 Už pred vstupom Slovenska do Európskej únie zakladal slovenský prekladateľský servis v Rade EÚ v Bruseli (2003). Následne pôsobil v právnom servise Rady Európskej únie (2004). V rokoch 2005 – 2006 pracoval na Ministerstve vnútra SR a v rokoch 2007 – 2010 vo Frankfurte nad Mohanom. Počas svojho pôsobenia vo funkcii spravodajcu pre Slovensko v Európskej centrálnej banke v rokoch (2007 – 2010) bol zodpovedný za právne aspekty zavedenia eura na Slovensku. Nemá však skúsenosti len so štátnou správou, ale aj so životom živnostníka, keďže ním bol s prestávkami 10 rokov.
- 2005 Po vstupe Slovenska do Európskej únie zakladal slovenský prekladateľský servis v Rade EÚ v Bruseli. Následne pôsobil v právnom servise Rady Európskej únie. V rokoch 2005 – 2010 pracoval v Bruseli a vo Frankfurte nad Mohanom. Počas svojho pôsobenia vo funkcii spravodajcu v Európskej centrálnej banke v rokoch 2007 – 2010 pomohol pri zavádzaní eura na Slovensku.
- 2011 V rokoch 2011 – 2012 pôsobil vo funkcii predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí. V rokoch 2012 až 2020 pôsobil ako konzultant pre poslancov parlamentu v oblasti legislatívy. Spolupracoval s domácimi a medzinárodnými inštitúciami, ako aj s Európskou centrálnou bankou v oblasti legislatívy, európskeho práva a právneho prekladu.
- 2012 V roku 2012 začal pôsobiť ako konzultant pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, najmä v oblasti legislatívy. Naďalej spolupracoval s domácimi a zahraničnými organizáciami.
- 2014 Do politiky vstúpil v roku 2014, keď ho obyvatelia Petržalky zvolili za svojho poslanca a poslanca hlavného mesta Slovenska.
- 2020 V parlamentných voľbách kandidoval zo šestnásteho miesta, získal 8 946 hlasov. Poslanci NR SR ho zvolili 20. marca 2020 za predsedu Ústavnoprávneho výboru NR SR, pôsobí tiež v Zahraničnom výbore NR SR a vo Výbore NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií. Je členom viacerých občianskych združení a ako občiansky aktivista sa venuje predovšetkým boju proti podvodom a korupcii, ako aj spolupráci s krajanmi v zahraničí.

Rozsudok Európskeho súdneho dvora z 21. júna 2018 vo veci C-20/17

Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve.

Tento návrh bol podaný v rámci konania začatého na návrh pána V. P. O., ktorý podal na Amtsgericht Schöneberg (Okresný súd Schöneberg, Nemecko) s cieľom získať vnútroštátne osvedčenie o dedičstve po smrti svojho otca, francúzskeho štátneho príslušníka, ktorý mal posledný obvyklý pobyt vo Francúzsku.

Článok 4 nariadenia (EÚ) č. 650/2012¹ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, o akú ide vo veci samej, ktorá stanovuje, že i keď zosnulý nemal v čase svojej smrti obvyklý pobyt v tomto členskom štáte, súd tohto členského štátu má právomoc vydávania vnútroštátnych osvedčení o dedičstve v rámci dedenia, ktoré má cezhraničné dôsledky, ak sa pozostalosť nachádza na území uvedeného členského štátu alebo ak mal zosnulý štátnu príslušnosť tohto členského štátu.

Rozsudok ESD vo veci C-20/17 – OBERLE – Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týkal výkladu článku 4 nariadenia č. 650/2012 (ECLI:EU:C:2018:485).

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka. Pán Adrien Théodore Oberle, francúzsky štátny príslušník, ktorý mal posledný obvyklý pobyt vo Francúzsku, zomrel 28. novembra 2015 bez vyhotovenia závetu, ako vdovec a zanechal po sebe dvoch synov, Vincenta Pierra (ďalej len „pán Oberle“) a jeho brata. Pozostalosť sa nachádza vo Francúzsku a v Nemecku. Na žiadosť pána Oberleho Tribunal d'instance de Saint-Avold (Súd prvého stupňa Saint-Avold vo Francúzsku) vydal 8. marca 2016 vnútroštátne osvedčenie o dedičstve, ktoré stanovovalo, že pán Oberle a jeho brat sú dedičmi tejto pozostalosti, a to každý polovičným dielom. Pán Oberle podal na Amtsgericht Schöneberg (Okresný súd Schöneberg) žiadosť o vydanie osvedčenia o dedičstve vzťahujúceho sa len na časť dedičstva, ktorá sa nachádza v Nemecku, pričom toto osvedčenie malo potvrdiť, že v súlade s francúzskym právom spolu s bra-

tom dedia majetok zosnulého, každý polovičným dielom. Amtsgericht Schöneberg po preskúmaní svojej právomoci v súlade s článkom 15 nariadenia č. 650/2012 rozhodnutiami zo 17. novembra a 28. novembra 2016 vyhlásil, že nemá právomoc konať vo veci tejto žiadosti, keďže sa domnieval, že ustanovenia § 105 a § 343 ods. 3 FamFG nemožno uplatniť na určenie medzinárodnej právomoci bez toho, aby tým nebol porušený článok 4 nariadenia č. 650/2012, podľa ktorého právomoc konať vo veci celého dedičstva majú súdy členského štátu, v ktorom mal zosnulý posledný obvyklý pobyt. Pán Oberle podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Kammergericht Berlin (Vyšší krajský súd Berlín, Nemecko), vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Vnútroštátny súd sa domnieva, že Amtsgericht Schöneberg má medzinárodnú právomoc vydať osvedčenia o dedičstve s obmedzenou pôsobnosťou, ktoré požadoval pán Oberle, z dôvodu, že pozostalosť sa nachádza na území Nemecka v súlade s podmienkou uvedenou v § 343 ods. 3 FamFG. Podľa vnútroštátneho súdu nie je jasné, či mal normotvorca Únie v úmysle v ustanoveniach kapitoly II nariadenia č. 650/2012 taxatívnym spôsobom upraviť medzinárodnú právomoc v oblasti vydávania vnútroštátnych osvedčení o dedičstve tak, ako to urobil v prípade vydávania európskeho osvedčenia o dedičstve v článku 64 ods. 1 tohto nariadenia. Tento súd zastáva názor, že ak chcel uvedený normotvorca upraviť medzinárodnú právomoc v oblasti vydávania vnútroštátnych osvedčení o dedičstve rovnakým spôsobom ako v oblasti vydávania európskych osvedčení o dedičstve, mal v tomto nariadení, pokiaľ ide o prvé uvedené osvedčenia, stanoviť ustanovenie, ktoré by mutatis mutandis zodpovedalo ustanoveniu článku 64 ods. 1 uvedeného nariadenia. Okrem toho sa vnútroštátny súd domnieva, že Amtsgericht Schöneberg (Okresný súd Schöneberg) nesprávne dospel k záveru, že v prednávanej veci sa má uplatniť pravidlo nachádzajúce sa v článku 4 nariadenia č. 650/2012. Všeobecná právomoc

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve (Ú. v. EÚ L 201, 2012, s. 107).

súdob členského štátu, na ktorého území mal zosnulý posledný obvyklý pobyt, „konať vo veci celého dedičstva“ v zmysle uvedeného ustanovenia sa totiž vzťahuje len na prijatie súdnych rozhodnutí, zatiaľ čo vnútroštátne osvedčenia o dedičstve nepredstavujú takéto rozhodnutia. Tieto osvedčenia sa totiž vydávajú v nesporovom konaní a rozhodnutie o vydaní takéhoto osvedčenia zahŕňa len skutkové zistenia a nemalo by teda nadobudnúť právnu silu rozhodnutej veci.

O prejudiciálnej otázke

Za týchto podmienok Kammergericht Berlin (Vyšší krajinový súd Berlín) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku: **„Má sa článok 4 nariadenia [č. 650/2012] vykladať v tom zmysle, že určuje aj výlučnú medzinárodnú právomoc pre vydávanie vnútroštátnych osvedčení o dedičstve v členských štátoch, ktoré neboli nahradené európskym osvedčením o dedičstve (článok 62 ods. 3 nariadenia č. 650/2012), takže odchylné ustanovenia prijaté vnútroštátnymi zákonodarcami týkajúce sa medzinárodnej právomoci vydávania vnútroštátnych osvedčení o dedičstve, akým je § 105 [FamFG] v Nemecku, sú neúčinné z dôvodu, že odporujú nadradeným ustanoveniam práva Únie?“**

Pokiaľ ide konkrétnejšie o otázku, či článok 4 nariadenia č. 650/2012 definuje medzinárodnú právomoc súdob členských štátov v prípadoch vydávania vnútroštátnych osvedčení o dedičstve, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdného dvora ustanovenia týkajúce sa pravidiel určovania právomoci v prípade, že neodkazujú na právo členských štátov, si vyžadujú samostatný a jednotný výklad v celej Únii, ktorý musí zohľadňovať nielen znenie týchto stanovien, ale aj ich kontext a cieľ sledovanej dotknutou právnou úpravou.²

Článok 4 nariadenia č. 650/2012 podľa svojho znenia stanovuje právomoc súdob členských štátov, v ktorých mal zosnulý obvyklý pobyt v čase smrti, konať vo veci celého dedičstva. V tejto súvislosti je nutné spresniť, že i keď znenie tohto ustanovenia vôbec neuvádza, že uplatnenie všeobecného pravidla právomoci, ktoré tento článok upravuje, je podmienené existenciou dedičstva vo viacerých členských štátoch, nič to nemení na skutočnosti, že toto pravidlo sa zakladá na existencii dedičstva, ktoré má cezhraničné dôsledky. Okrem toho zo znenia názvu článku 4 nariadenia č. 650/2012 vyplýva, že toto ustanovenie upravuje *určenie všeobecnej právomoci súdob členských štátov, zatiaľ čo rozdelenie právomoci na vnútroštátnej úrovni sa v súlade s článkom 2 tohto nariadenia určuje na základe vnútroštátnych pravidiel*. Zo znenia uvedeného článku 4 vyplýva, že pravidlo všeobecnej právomoci, ktoré stanovuje, sa vzťahuje na „celé dedičstvo“, z čoho možno vyvodiť, že by sa malo v zásade

uplatňovať na všetky dedičské konania, ktoré prebiehajú na súdoch členských štátov. Čo sa týka výkladu slova „konať“, ktoré sa nachádza v tomto istom ustanovení, vyplýva, že konanie týkajúce sa vydávania vnútroštátnych osvedčení o dedičstve je nesporovým konaním a že rozhodnutia týkajúce sa vydania takýchto osvedčení obsahujú len skutkové zistenia bez akýchkoľvek prvkov, ktoré by mali nadobudnúť právnu silu rozhodnutej veci. Treba preto konštatovať, že znenie článku 4 nariadenia č. 650/2012 samo osebe *neumožňuje určiť, či sporová, alebo nesporová povaha konania má vplyv na uplatniteľnosť pravidla určenia právomoci* stanoveného v tomto ustanovení. Z toho vyplýva, že pravidlo určenia právomoci uvedené v tomto článku 4 sa vzťahuje aj na konania, ktoré nevedú k vydaniu súdneho rozhodnutia. Tento výklad potvrdzuje odôvodnenie 59 nariadenia č. 650/2012, z ktorého vyplýva, že ustanovenia tohto nariadenia sa uplatňujú nezávisle od toho, či boli rozhodnutia týkajúce sa dedičstva, ktoré má cezhraničné dôsledky, vydané v sporovom alebo nesporovom konaní. Článok 4 nariadenia č. 650/2012 teda určuje medzinárodnú právomoc súdob členských štátov v prípade konaní, ktoré sa týkajú opatrení zahrnujúcich celé dedičstvo, akými sú najmä vydanie vnútroštátnych osvedčení o dedičstve, a to nezávisle od toho, či ide o sporovú, alebo nesporovú povahu týchto konaní. Tento výklad nemôže vyvrátiť ani článok 64 nariadenia č. 650/2012, ktorý stanovuje, že európske osvedčenie o dedičstve sa vydá v členskom štáte, ktorého súdy majú právomoc podľa článkov 4, 7, 10 a 11 tohto nariadenia.

Uplatnenie vnútroštátneho práva na účely určenia všeobecnej právomoci súdob členských štátov na vydávanie vnútroštátnych osvedčení o dedičstve by pritom bolo v rozpore s cieľom takto stanoveným v odôvodnení 27 nariadenia č. 650/2012, ktorý spočíva v zabezpečení súladu medzi ustanoveniami týkajúcimi sa právomoci a ustanoveniami týkajúcimi sa rozhodného práva v tejto oblasti. Tento cieľ súvisí so zásadou celistvosti dedičstva zakotvenou najmä v článku 23 ods. 1 nariadenia č. 650/2012, ktorý spresňuje, že rozhodným právom určeným podľa tohto nariadenia sa spravuje „celé dedičstvo“. Táto zásada celistvosti dedičstva pritom tvorí základ aj pravidla stanoveného v článku 4 nariadenia č. 650/2012, keďže aj tento článok spresňuje, že uvedené pravidlo určuje, ktoré súdy členských štátov majú právomoc konať „vo veci celého dedičstva“. Súdný dvor už rozhodol, že výklad ustanovení nariadenia č. 650/2012 vedúci k rozdeleniu dedičstva na niekoľko častí by bol nezlučiteľný s cieľmi uvedeného nariadenia³.

Vybrala a spracovala: JUDr. Miriam Imrich Breznoščáková, PhD.
notárka so sídlom v Košiciach

² Pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. decembra 2014, Sanders a Huber, C-400/13, a C-408/13, EU:C:2014:2461, bod 24, ako aj z 1. marca 2018, Mahnkopf, C-558/16, EU:C:2018:138, bod 32.

³ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. októbra 2017, Kubicka, C-218/16, EU:C:2017:755, bod 57.

Základné práva a slobody a ich ochrana v núdzovom stave a iných osobitných právnych režimoch – X. ústavné dni

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len Ústavný súd) v spolupráci s Právnickou fakultou UPJŠ v Košiciach zorganizoval dňa 28. septembra 2021 už jubilejný X. ročník medzinárodnej vedeckej konferencie „Ústavné dni“, ktorého témou tento rok boli „Základné práva a slobody a ich ochrana v núdzovom stave a iných osobitných právnych režimoch“.

Pre pandemickú situáciu sa tento jubilejný ročník konferencie konal v online režime vystupujúcich aj ostatných účastníkov konferencie. Konferenciu otvoril predseda Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivan Fiačan za prítomnosti dekana Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach Miroslava Štrkolca a ostatných prítomných účastníkov konferencie. Predseda Ústavného súdu okrem iného uviedol, že rozhodnutia súdov by mali byť také, aby sa ubránili sami svojou právnickou eleganciou a poctivosťou. Program konferencie bol rozložený do troch blokov, ktoré moderovali sudcovia Ústavného súdu Jana Baricová, Peter Molnár a emeritný sudca Ústavného súdu Ladislav Orosz.

V prvom bloku prednášok vystúpil Laurent Fabius, predseda Ústavnej rady Francúzska na tému „Núdzový stav z dôvodu ohrozenia zdravia a rozhodovacia činnosť Ústavnej rady Francúzska“. Uviedol, že vírus nemá hranice a nastolil otázku ochrany práv jednotlivca. Vládou prijaté opatrenia na skoncovanie s pandemiou nastolili otázku občianskej ochrany verejných slobôd. Ústavná rada Francúzska sa vyjadrovala k väčšine prijatých opatrení. V závere poprial ústavnému súdnictvu Slovenskej republiky a Českej republiky veľa úspechov do budúcnosti, a to pri príležitosti jeho 100. výročia.

S ďalšou prednáškou na tému „Judikatúra ESLP a iných súdnych orgánov vo veciach porušovania ľudských práv a základných slobôd počas núdzového stavu a počas osobitných právnych režimov s osobitným zreteľom na pandémiu vyvolanú koronavírusom covid-19“ vystúpil predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Ján Šikuta a zameral sa na jednotlivé opatrenia a sťažnosti voči nim, ktoré v súvislosti s pandemiou riešil Európsky súd pre ľudské práva (ďalej ESLP) a z ktorých väčšina bola týmto súdom odmietnutá.

Predseda Ústavného súdu Českej republiky Pavel Rychetský vystúpil na tému „Několik poznámek k rozhodování

Ústavního soudu za nouzového stavu: o plavbě mezi Scyllou a Charybdou“. Uviedol, že pri vydávaní opatrení vláda nie je v postavení správneho orgánu, ale rozhoduje priamo podľa ústavy, takže jej rozhodnutia sú ústavné, nie správne, a nemožno pripustiť, aby sa zásahy a obmedzenia základných práv a slobôd vymkli súdnej kontrole, a že na predpisy vydávané v čase núdzového stavu nemožno klásť rovnaké nároky, ako na predpisy vydané mimo núdzového stavu, avšak musia obsahovať racionálnosť.

Predseda Najvyššieho súdu Českej republiky Petr Angyalossy v prednáške na tému „České soudy v době covidové“ uviedol, že klesol nápad nových vecí na súdy v čase pandémie a že sa treba zamerať na trestnú činnosť prostredníctvom internetu, ako je šírenie poplašnej správy a pod.

Prednášku na tému „Skúsenosti maďarského ústavného súdu so špeciálnymi právnymi poriadkami“ predniesol predseda Ústavného súdu Maďarska Tamás Sulyok a uviedol, že ich ústavný súd takisto riešil otázky ústavnosti núdzového stavu, keďže v ich ústave je stanovená okrem iného prírodná katastrofa ako možnosť vyhlásiť núdzový stav. Hoci covid-19 nie je priamo prírodná ka-

tastrofa, v dôsledku konkrétnych prírodných javov, globalizácie a preľudnenia ho možno takto chápať.

V druhom bloku okrem iných vystúpila aj sudkyňa ESLP Alena Poláčková s témou „Úloha ESLP pri súdnom dohľade nad krízovými opatreniami v oblasti ochrany zdravia, prijímanými v súvislosti s riešením súčasnej pandémie“. Okrem iného uviedla, že judikatúra ESLP je už natoľko široká, že jej aplikáciou sa už dajú riešiť mnohé otázky, ktoré vznikli v čase pandémie. A je nevyhnutné, aby opatrenia boli prijímané len v nevyhnutnej miere, nie automaticky, a aby slúžili cieľu, ktorý má byť dosiahnutý. Ak tieto opatrenia trvajú dlho, tak sa stanú disproporcionálnymi.

Sudca Ústavného súdu SR Robert Šorl sa vo svojom príspevku na tému „Objav, premeny a budúcnosť hybridného správneho aktu v procese riadenia pandémie, a nielen v ňom“ zaoberal otázkou prijatých opatrení Úradu verejného zdravotníctva a ich súladu s Ústavou SR v čase pandémie.

Verejná ochrankyňa práv Mária Patakyová v téme príspevku „Oprávnenia VOP pri ochrane ZPaS v núdzovom stave“ uviedla, že ako verejná ochrankyňa práv (ďalej len VOP) nie je oprávnená zasahovať do diskusie o oprávnenosti opatrení orgánov verejnej moci v čase núdzového stavu. VOP sa môže na Ústavný súd obracať len ohľadom opatrení, ktoré

by platili aj mimo núdzového stavu, čo je podľa nej paradox. V budúcnosti sa tomu bude treba venovať, lebo ide o ochranu ľudských práv a ich dodržiavanie v čase núdzového stavu. Je tým oslabená pozícia VOP ako brzda limitujúca deľbu moci, a to v prospech výkonnej moci.

V závere tretieho bloku vystúpil Tomáš Majerčák z Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach na tému „Náboženská sloboda a obmedzenia počas pandémie covid-19“. Zameral sa na porovnanie fyzického a psychického zdravia človeka ako meradla obmedzenia slobody pohybu v určitom období pandémie, keď k lekárovi či do prírody bolo možné ísť, avšak návšteva kostola nemala výnimku zo zákazu vychádzania, a či to bolo v súlade s Ústavou a ľudskou dôstojnosťou.

Zaznelo ešte veľa zaujímavých príspevkov, ktoré sú podnetom na ďalšiu odbornú diskusiu. Na záver jubilejných X. ústavných dní sa predseda Ústavného súdu SR Ivan Fiačan poďakoval všetkým vystupujúcim aj online pripojeným účastníkom konferencie a vyjadril nádej, že ďalší ročník konferencie už bude možné zorganizovať prezenčnou formou.

JUDr. PhDr. Pavol Dorič, PhD.

člen Redakčnej rady časopisu ARS NOTARIA

Ujma zo straty ľudského života a jej náhrada v súkromnom práve

Konferencia Nadácie Štefana Lubyho

To bol názov v poradí pätnástych, jubilejných Lubyho právnických dní, ktoré sa konali v Smoleniciach v dňoch 23. až 24. septembra 2021.

Prvý deň medzinárodnej konferencie

Úvodné slová patrili prof. JUDr. Jánovi Lazarovi, DrSc., spoluzakladateľovi Nadácie Štefana Lubyho, ktorý sebe vlastnou rétorikou previedol prítomných účastníkov celou nadačnou a konferenčnou históriou. Zdôraznil prínos všetkých jej zakladateľov, už nebohých profesorov Jozefa Prusáka a Petra Blahu, a profesorky Heleny Barancovej, ktorí po zmene svojho pôsobiska na Trnavskú univerzitu zmenili aj sídlo nadácie Štefana Lubyho práve do Trnavy. Upozornil na význam medzinárodnej účasti a výmeny poznatkov a skúseností, ako aj kvalitu vydávaných zborníkov, ktorých príspevky spĺňajú hodnotu kvalitných vedeckých diel. Zdôraznil aj stabilné miesto konania konferencií, ktoré sa natrvalo etablovali v konferenčnej miestnosti SAV na zámku v Smoleniciach, a to od roku 2012. Nasledoval príhovor doc. JUDr. Moniky Jurčovej, PhD., správkynke Nadácie Štefana Lubyho, ktorá poďakovala zakladateľom

konferencie profesorom Prusákovi, Blahovi a Barancovej, bez ktorých, ako zdôraznila, by Lubyho dni neboli. Na záver úvodného slova prehovorila doc. JUDr. Marianna Novotná, PhD., prodekanica Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave.

Nasledovali príspevky prednášajúcich. Ako prvý sa vystúpil Univ.-Prof.i.R.Dr.Dr.h.c. Helmut Koziol z Univerzity vo Viedni s témou „Strata života a jej náhrada podľa rakúskeho práva“. Ponúkol zamyslenie, či náhrada/odškodnenie pozostalým je predmetom dedenia, či nie je. Uviedol, že podľa rakúskeho občianskeho zákonníka má páchatel nahradiť všetky náklady, nehovorí sa však o tom komu, chýba kauzálne prepojenie, napríklad ak zomrelý vyživoval osoby, ktoré boli na ňom závislé; vyvstáva otázka, či povinnosť náhrady zahŕňa aj túto škodu. Rovnako napríklad škodu spôsobenú šokom (osoba bola prítomná pri usmrtení) či inými zdravotnými následkami pozostalých.

Zdôraznil, že v prípade smrti osoby bez pozostalých nie je vyriešená otázka, komu má páchatel nahradiť náklady. Páchatel tak nemusí hrdiť nič, len pohrebné trovy, čím sa vážne narúša hodnotový systém v spoločnosti. Zároveň spomenul, že kompenzácia by mala prichádzať do úvahy len pri úmyselnom či vysoko nedbanlivostnom zavinení. Nasledujúca prednáška na tému „Strata života: Právne relevantná škoda spôsobená komu?“ patrila prof. Dr. Dr. h.c. mult. Christianovi von Bar z Univerzity Osnabrück. Prednášajúci jednoznačne uviedol, že náhrada by mala patriť dedičom, avšak tak, aby nikto nebol zvýhodňovaný pri smrti iného. Rozlíšil náhradu škody a náhradu za smútok. Akcentoval, že nie je amorálne dostať peniaze za smrť blízkeho, pomôže to zmierniť utrpenie.

V poradí tretia sa postavila k rečníckemu pultu stála účastníčka konferencie prof. Dr. Sc. Tatjana Josipović z Univerzity Zahreb s príspevkom pod názvom: „Nemajetková ujma v prípade smrti – súdne kritériá pre spravodlivú peňažnú náhradu“. Zdôraznila, že chorvátsky právny systém akcentuje prepojenia medzi činom a škodou, t. j. páchatel, čin, škoda a kauzálna prepojenie. Od 01. 01. 2016 má Chorvátsko nový zákon s koncepciou nemateriálnej škody/ujmy pre fyzické a právnické osoby. Žalobu možno podať v objektívnej lehote piatich rokov, odkedy škoda nastala. Uviedla, že najvyšší súd definoval orientačné kritériá na určenie výšky peňažnej náhrady za nemateriálnu ujmu, pri ktorých vzal do úvahy dĺžku a intenzitu bolesti. Účastníkom konferencie sprístupnila náhľad na „číselnú tabuľku“ náhrad, kde napr. pri strate nenarodeného dieťaťa je náhrada stanovená na 15 000 eur, pri strate rodiča na 30 000 eur (berie sa do úvahy aj vek dieťaťa jeho odkázanosť na rodiča). Pri fyzickej bolesti sa určí počet dní, koľko bolestí trvala, a sú zároveň určené tri stupne bolesti: silná, stredná a slabá bolesť. Psychická bolesť sa meria podľa redukcie možností na spoločenské uplatnenie. Poznomenala, že ide v podstate o matematiku. Vždy sa však

musí posudzovať vzťah medzi obeťou a tým, kto si škodu uplatňuje, nemusí ju získať len príbuzný, ale aj osoba, ktorá je s obeťou emocionálne prepojená.

Právnu úpravu v Poľsku nám priblížil prof. Dr. Hab. Fryderyk Zoll z Univerzity v Krakove s prednáškou „Zodpovednosť za nemajetkovú ujmu v prípade smrti a zranenia v prospech blízkych príbuzných obeť v poľskom súkromnom práve“. Uviedol, že v Poľsku majú veľmi extenzívny priestor na priznanie náhrady škody, otvoril aj otázku zdedenia práva na nemateriálnu ujmu, otázku odškodnenia sekundárnych osôb a zmienil aj prienik slovenského a poľského práva vo veci náhrady škody napr. pri havárii motorového vozidla Slováka v Poľsku a naopak.

Ďalší zo susedných štátov reprezentoval prof. Ádám Fuglinszky, LL.M.PhD., s príspevkom na tému „Strata na živote v maďarskom súkromnom práve: boj o usutočniteľný koncept medzi porušením osobnostných práv a náhradou nemajetkovej škody“. Akcentoval, že preživší by nemali niesť dôkazné bremeno, a položil otázku: „Ako dokážete, že trpíte?“, pričom stále vyvstáva otázka zo zneužitia. V Maďarsku sa hovorí o nepriamej kompenzácii preživšieho a nárok nie je dedičný. V roku 2014 vstúpil do platnosti nový občiansky zákonník, ktorý pozná aj tzv. odmenu za smútok (v Nemecku označované ako „Schmerzenrecht“), s podmienkou, že uvedené je potrebné preukázať. Prednášku o rumunskej právnej úprave pod názvom „Náhrada duševných útrap sekundárnych obeť v rumunskom občianskom práve“ predniesol prof. Dr. Christian Alunaru. Poukázal na skutočnosť, že počas komunizmu najvyšší súd zakázal schvaľovať akúkoľvek finančnú kompenzáciu, lebo je to v rozpore s princípmi socialistického zriadenia. Po revolúcii bol prijatý nový občiansky zákonník, ktorý reguluje tri kategórie ujmy: fyzickú ujmu, citovú ujmu a sociálne a spoločenské škody.

Na záver prvého dňa konferencie vystúpil prof. JUDr. Anton Dulak, PhD., z Právnickej fakulty Paneurópskej

vysokej školy práva v Bratislave s príspevkom na tému: „*Nemajetková ujma pozostalých – rovnaký žal, rôzne praxi*“. V príspevku sa zamerával na rozhodovacie prax vo Veľkej Británii. V tejto súvislosti akcentoval 120-ročnú judikatúru na rozdiel od našej 20- až 30-ročnej, pričom zdôraznil, že v Európe niet krajiny, ktorá by v takom meradle riešila náhrady nemajetkovej náhrady škody ako Veľká Británia. Spomenul niektoré konkrétne prípady a ich súdnu dohru, ako aj vývoj, ktorým anglická judikatúra v danej oblasti za ostatné roky prešla. Uviedol, že sa ustálili tri východiská pri náhrade škody: duševná ujma musí byť spôsobená škodou, dôraz na naplnenie požiadavky bezprostrednosti v čase a priestore a existencia medicínsky uznanej psychiatrickej poruchy. Aj keď išlo o poslednú prednášku daného dňa, svojim nezvyčajným a príťažlivým obsahom a podaním si udržala pozornosť a vnímavosť všetkých prítomných poslucháčov.

Druhý deň medzinárodnej konferencie

Druhý deň konferencie otvorila prednáška doc. JUDr. Petra Šusteka, Ph.D., z Právnickej fakulty Karlovej univerzity v Prahe na tému „*Ontologická ujma: náhrada ujmy usmrtenému?*“. Prednášajúci sa prioritne zaoberal otázkou, či je možné vyčíslíť hodnotu života. Uviedol, že v rozhodovacej praxi českých súdov sa táto finančná náhrada ujmy pohybuje v rozmedzí od 12 do 50 miliónov českých korún, čo, samozrejme, závisí od mnohých faktorov. Zároveň sa venoval otázke vymedzenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá je pojmovo spätá s poškodeným.

V nasledujúcej prednáške na tému „*Problematické aspekty kauzálného nexu vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy sekundárných obetí*“ sa prednášajúci doc. JUDr. Tomáš Doležal, Ph.D., LL.M., z Ústavu štátu a práva Akadémie vied Českej republiky zaoberal konceptom odškodnenia za morálnu ujmu, ujmu na citoch blízkej osoby a stanoveniu výšky jej náhrady v praxi ako čisto nemajetkovej ujmy.

Vo svojom príspevku doc. JUDr. Filip Melzer, Ph.D., LL.M., z Právnickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci na tému „*Citová ujma a ujma ze šoku podľa českého občanského zákoníku*“ rozoberal kritériá na stanovenie relevantnej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorými sú škoda, protiprávnosť a zavinenie. Upriamil pozornosť aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky týkajúce sa tejto oblasti, a to konkrétne sp. zn. 25 Cdo 1206/2015 a 25 Cdo 2315/2019. Uviedol, že judikatúra v tejto oblasti často opomína sekundárne nároky na náhradu škody blízkych osôb.

V ďalšom bloku prednášok vystúpil JUDr. Petr Angyalosy, Ph.D., Predseda Najvyššieho súdu Českej republiky, na tému „*Náhrada nemajetkovej ujmy pri nedbalostných a úmyslných trestných činech*“. Zamerával sa na rozlišovanie, či náhradu tejto nemajetkovej ujmy rieši priamo poškodený alebo blízka osoba, kedy závisí na intenzite príbuzenského vzťahu pri určení náhrady škody a okolnostiach na strane poškodeného, ako aj páchatela. Pred-

nášajúci dal do pozornosti nálezy Ústavného súdu Českej republiky pod sp. zn. III. ÚS 1954/11 a sp. zn. I. ÚS 3456/15. Pri náhrade tejto nemajetkovej ujmy na strane páchatela sa zohľadňuje okrem iného aj jeho správanie, či páchatel už dobrovoľne niečo plnil poškodenému, či sa ospravedlnil a taktiež sa zohľadňujú aj jeho majetkové pomery. Podkladmi na rozhodnutia súdov sú väčšinou znalecké posudky, ale metodikou nie je upravená bolesť psychická. Kompletné ľudské zdravie je v Českej republike na rok 2021 ocenené na cca 15 miliónov českých korún. Ak aj poškodený trpí nejakým psychickým hendikepom, nie je to dôvodom na zníženie jeho nemajetkovej náhrady škody. Príspevkom na tému „*Kritéria pro výšku náhrady nemajetkové ujmy pozostalých v české judikatuře*“ zaujal JUDr. Petr Vojtek z Najvyššieho súdu Českej republiky. Venoval sa otázke určovania výšky náhrady ujmy pozostalému a skutočnosti, že je dôležité posúdiť intenzitu jeho vzťahu so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, existenciu závislosti na zomrelom, prípadne inú satisfakciu. Taktiež uviedol, že Najvyšší súd Českej republiky, ako aj Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy inšpirovali skúsenosťami Európskeho súdu pre ľudské práva a jeho východiskovou čiastkou vo výške 100 000 eur. V závere apeloval na to, aby sa všeobecné súdy vyvarovali paušalizovaniu jednotlivých prípadov.

Vystúpenie doc. JUDr. Marianny Novotnej, Ph.D., z Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave na tému „*Okruh osôb oprávnených na náhradu nemajetkovej ujmy: kto je sekundárne poškodenou osobou?*“ sa zaoberalo problematikou vymedzenia okruhu aktívne legitimovaných osôb pri náhrade nemajetkovej ujmy. Je potrebné skúmať citovú blízkosť, stabilitu partnerského či manželského vzťahu, vzájomnú starostlivosť, pomoc medzi rodičmi a deťmi, a pri súrodencoch či išlo o spoločnú domácnosť. Rozhodujúce sú skutočné životné vzťahy medzi primárne a sekundárne poškodenou osobou. Utrpenie emocionálnej ujmy nie je vždy dôvodom na náhradu nemajetkovej ujmy.

JUDr. Milan Hlušák, Ph.D., z Právnickej fakulty vystúpil na tému „*Ako ďalej s náhradou nemajetkovej ujmy sekundárných obetí: návrhy legislatívnej úpravy*“ a zaoberal sa otázkami, či rodinné vzťahy sú osobnostné vzťahy, ako aj stanoveniu kritérií na určovanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Zdôraznil, že je potrebné stanoviť jednotný systém na jej určovanie v praxi. Okrem iného uviedol, že v praxi sú žalobcovia úspešní zhruba v jednej tretine svojich nárokov v tejto oblasti na súdoch.

Na záver Lubyho právnických dní zaznelo poďakovanie všetkým vystupujúcim, ako aj online pripojeným účastníkom tejto konferencie. Boli vyslovené slová nádeje, že nasledujúce Lubyho právnické dni už budú prebiehať v klasickej prezenčnej forme.

JUDr. Zuzana Grófiková, vedúca redaktorka časopisu ARS NOTARIA (spracovala 1. deň konferencie)

JUDr. PhDr. Pavol Dorič, Ph.D., člen Redakčnej rady časopisu ARS NOTARIA (spracoval 2. deň konferencie)

Aktuálne otázky civilného procesu

Online seminár viedla doc. JUDr. Alexandra Löwy, PhD., LL.M., docentka pôsobiaca na katedre občianskeho práva Právnickej fakulty UK so zameraním na civilné právo procesné.

Úvodom uviedla, že sa v prednáške bude sústrediť na štyri okruhy, ktoré považuje za aktuálne v otázkach sporového konania, teda tie, ktoré v spoločnosti najviac rezonujú a vieme ich identifikovať ako najvýraznejšie – jednak z hľadiska zmien a výkladových problémov aj s ohľadom na judikatúru a najproblematickejšie oblasti civilného procesu z hľadiska výkladu, jednak s ohľadom na to, čo by bolo vhodné v úprave civilného procesu zmeniť, resp. upraviť. Uviedla, že prebieha diskusia ohľadom zmeny v dedičskom práve, avšak zmenu podmieňuje zmena hmotného práva. Z ďalších navrhovaných zmien by bolo vhodné sústrediť sa napríklad na zefektívnenie konania o rozvod manželstva a úpravy rodičovských práv a povinností alebo vykonávacieho konania; tam najviac rezonuje zákon o ukončení exekučných konaní, výkladové a interpretačné otázky ohľadom vzťahu tohto zákona a exekučného poriadku alebo exekučný poriadok ako taký – jeho posledná veľká novela a podobne.

Seminár bol rozdelený do štyroch blokov:

- I. okruh subjektov civilného procesu (vrátane zastúpenia),
- II. otázka žaloby a rozhodovania,
- III. otázka trov konania,
- IV. otázka dovolacieho konania.

Subjektmi konania sú súd (ako nezávislý arbiter), strany sporu a ďalšie osoby, ktoré participujú na konaní (znalec, svedok, tlmočník). V tejto oblasti aktuálne rezonuje kreácia Najvyššieho správneho súdu a nová súdna mapa. Stranami sporu sú žaloba ako iniciátor, ktorému patrí žalobné právo, a žalovaný ako strana, proti ktorému žaloba smeruje. Prednášajúca sa bližšie venovala aj procesnej zodpovednosti strán. Uviedla, že pôvodná terminológia „účastník konania“ sa transformovala na „stranu sporu“. Rozviedla dve podmienky, a to procesnú subjektivitu (strana sporu môže byť stranou) a procesnú spôsobilosť (absentuje u osôb, ktoré nemajú plnú procesnú spôsobilosť z dôvodu veku alebo duševnej poruchy, ktorá nie je prechodného charakteru). Uviedla, že v prípadoch, v ktorých zákon určuje, kto môže byť zástupcom takej osoby, nejestvuje vždy záruka, že osoba bude aj odborne spôsobilá zastupovať takúto osobu; teda je to len formálna garancia odstránenia nedostatku procesnej nespôsobilosti. Na druhej strane zákon nereflektuje to, že najmä pokiaľ ide o niektoré sporové konania, tak procesný opatrovník nemusí mať dostatočné kvalifikačné predpoklady. V tejto veci prebieha odborná

diskusia, v rámci ktorej sa uvažovalo o okruhu osôb, ktoré by odborne vedeli zastupovať takéto osoby (napr. osoby z radov advokátov, ktoré by v prípade potreby zastupovali osobu v konaní kvalifikovane); táto zmena je podmienená vyriešením spôsobov financovania.

Alexandra Löwy ozrejmila otázky fakultatívneho zastúpenia (odborné a kvalifikované zastúpenie zástupcom, aj keď to zákon nevyžaduje) a obligatórneho zastúpenia (ktoré sa vyžaduje v určitých druhoch konaní) a uviedla, že je namieste uvažovať o obligatórnom zastupovaní aj v iných druhoch konania (napr. v konaní nad určitú hodnotu sporu), avšak musí sa zabezpečiť právo na túto pomoc pre všetkých (treba navrhnúť aj riešenie pre prípad, ak klient nedisponuje adekvátnymi finančnými prostriedkami). Spomenula dve rozhodnutia NS SR týkajúce sa zastupovania v dovolacom konaní (dokedy možno odstrániť chybu nedostatku splnomocnenia – len v lehote na podanie dovolania; druhé rozhodnutie NS SR ohľadom možnosti zastupovania zamestnancom, ktorý má právnické vzdelanie, avšak musí ísť o trvalý pracovný pomer, v tom prípade nemusí byť účastník zastúpený advokátom).

Druhá časť seminára pojednávala o vybraných otázkach súvisiacich s priebehom konania – o inštitúte žaloby, otázke koncentrácie konania (ako nový inštitút civilného procesu, ktorý prispieva k zhospodárneniu konania), rozhodnutiach (aj v kontexte skrátených rozhodnutí, kontumačných rozsudkov a inštitúte medzitémneho rozsudku a jeho využitia podľa novej právnej úpravy).

Lektorka sa venovala definícii žaloby a § 137 CSP, ktorý demonštratívny spôsobom vymenúva jednotlivé druhy žalôb, ktoré sú systematicky rozdelené od najfrekvencovanejších po tie najmenej frekvencované.

Najčastejšou je žaloba na plnenie, ktorá môže byť spôsobilým exekučným titulom a ktorá má vlastnosť vykonateľnosti (na peňažné aj nepeňažné plnenie) – žaloba podľa § 137 písm. b) osobitne zakotvená, kam zaraďujeme napr. žalobu o vyporiadanie (bez)podielového spoluvlastníctva, ktorá vykazuje určité osobitosti (napr. pozícia žalobcu, resp. žalovaného je podmienená tým, že ide o *judicium duplex* – ktorýkoľvek subjekt môže byť žalobcom alebo žalovaným a len otázka časového momentu určuje, kto bude kým; rovnocenné postavenie len formálne označuje sporové strany, napr. pri späťvzatí žaloby sa vyžaduje súhlas druhej strany).

Často sa vyskytujú aj určovacie žaloby, ktoré delíme na štandardné určovacie žaloby (či tu právo je, alebo nie je, ak je tu naliehavý právny záujem) a tie, ktoré vymedzuje zákon (napr. žaloba o určenie neplatnosti výpovede z nájmu, žaloba o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby).

S podaním žaloby sú spojené rôzne procesné a hmotnoprávne účinky. V zásade v minulosti nebolo určené, v akej lehote možno niektoré úkony pred súdom realizovať – v CSP nastala zmena z dôvodu hospodárnosti konania (aby sa zabránilo tomu, že budú predkladané nové poznatky, ktoré by predĺžili konanie a nezneužívali tak svoje práva); efektívnym inštitútom je tu koncentrácia konania. K zákonnej koncentrácii pribudla aj tzv. sudcovská koncentrácia konania, v rámci ktorej sa aplikuje princíp silného sudcu. Tento princíp umožňuje súdu v intenciách princípu zákazu zneužitia procesných práv rozhodnúť, či pripustí nové dôkazy, ktoré strana nepredložila riadne a včas. Zákon neukladá povinnosť aplikovať koncentráciu konania, ale súd ju použije, ak to považuje za vhodné vzhľadom na priebeh konania a správanie strán sporu – či strana mala možnosť predložiť dôkaz skôr. Teda sudcovskú koncentráciu uplatňuje súdca podľa vlastnej úvahy (k tomu napr. rozhodnutie 2US 530/2018). Ide o princíp procesnej zodpovednosti žalovanej strany byť pripravený účinne sa brániť a nielen umelo predlžovať konanie. S koncentráciou konania sa stretávame pri samotnom doručovaní žaloby, keď súd poučuje žalovaného o jeho právach a povinnostiach a o tom, aby označil dôkazy, pretože na neskôr predložené nemusí súd prihliadať. Zdôrazňuje sa teda dôležitosť kumulácie poznatkov dôležitých pre súd a konanie. Potreba doplniť dokazovanie sa, samozrejme, môže objaviť počas konania (po výsluchu svedka a pod.), ale aj v tomto prípade môže súd určiť, dokedy možno predložiť nové dôkazy. V prípade nedodržania lehoty súd na tieto dôkazy nemusí prihliadať. Zle nastavená procesná taktika je preto dôležitá pre úspech v spore.

Rozhodnutia majú povahu dvoch kategórií:

- tzv. *osobité procesné postupy*, v prípade ktorých CSP pripúšťa rozhodnúť aj za predpokladu, že skutkový stav nie je dostatočne zistený (skrátene konanie a skrátene procesné postupy – platobný rozkaz),
- *rozhodnutia skrátene*, vydané v dôsledku porušenia procesných povinností (kontumačný rozsudok na strane žalobcu alebo žalovaného, vydaný na pojednávaní alebo mimo pojednávania).

Kontumačný rozsudok a obranu proti nemu – obidve možnosti – pripúšťa CSP: prvou možnosťou je návrh na zrušenie kontumačného rozsudku, ak prišlo k zmeškaniu z ospravedlniteľného dôvodu, teda pre nepredpokladaný stav (zhoršenie zdravotného stavu, prekážky na

ceste, spôsobujúce absenciu a pod.), a druhou možnosťou je podanie odvolania, ktoré CSP pripúšťa za predpokladu, že neboli splnené podmienky na jeho vydanie, napríklad vtedy, ak predmet konania neprípúšťa, aby bolo vo veci rozhodnuté formou kontumačného rozsudku, teda rozhodnutie touto formou rozsudku bolo vydané nezákonne.

Meritórne rozhodnutia majú formu uznesenia alebo rozsudku, lektorka sa dotkla aj čiastočného a medzitymneho rozsudku. Paragraf 214 ods. 2 umožňuje prejudiciálnu otázku pretaviť do rozhodnutia – ako v prípade konania o BSM, keď jeden manžel popiera vlastníctvo veci v BSM; v takomto prípade je možné v medzitymnom rozsudku určiť, že vec nepatrí do BSM.

Trovy konania sú inštitútom, ktorý prešiel asi najdynamickejšími zmenami. Trovy konania nie sú vymedzené taxatívne (ako to bolo v prípade OSP), ale CSP vymedzuje interpretačné kritériá, ktoré sa vyhodnocujú (či sú trovy účelne vynaložené v konaní, teda od začiatku do konca konania, z hľadiska ohraničenia, teda tie, ktoré vznikli pred začatím konania, nie pred začiatkom – napr. náklady súvisiace s predžalobnou výzvou). Lektorka zdôraznila, že jednak ide o rozhodovanie o základe a rozhodovanie o výške. Ďalej sa v tejto časti venovala iným témam súvisiacim s trovami, napr. oslobodeniu od súdneho poplatku.

Jednou z posledných tém seminára bola problematika dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku a vzájomnej väzby medzi dovolaním a dovolaním generálneho prokurátora. Systém opravných prostriedkov neprešiel zásadnými zmenami a prináša zmeny, len pokiaľ ide o podmienky prípustnosti, ktoré sa sprísňujú (z dôvodu hospodárnosti konania; najzásadnejšou zmenou je zúženie prípustnosti odvolania proti procesným rozhodnutiam). Odvolanie je koncipované v zásade ako opravný prostriedok voči všetkým rozhodnutiam vo veci samej (voči všetkým rozsudkom), pri procesných rozhodnutiach tu táto požiadavka nie je. Pri dovolaní ako jednom z mimoriadnych opravných prostriedkov (okrem dovolania je to aj žaloba na obnovu konania a dovolanie generálneho prokurátora) sa súd zaoberá dvomi okruhmi: prvým okruhom sú dôvody zmätočnosti (procesné vady), druhým právne otázky (právne posúdenie).

Seminár bol vedený vysoko odborne. Agenda súdneho komisára je súčasťou našej každodennej práce a ja osobne som privítala možnosť zúčastniť sa seminára, ktorý mi dal iný, odborný pohľad na niektoré inštitúty či otázky civilného práva procesného.

JUDr. Erika Szórádová

členka Redakčnej rady časopisu ARS NOTARIA

AKTUÁLNE Z NK SR

Informácie o preložených a odvolaných notároch a zahraničných podujatiach

Ministerka spravodlivosti SR Rozhodnutím č. 24292/2021/152 zo dňa 13. 07. 2021 preložila s účinnosťou od 01. 10. 2021 **JUDr. Pavla Semjana** ako notára **do sídla v Lipanoch** v obvode Okresného súdu Prešov a **JUDr. Veroniku Kaiferovú** ako notárku **do sídla v Košiciach** v obvode Okresného súdu Košice II.

Ministerka spravodlivosti SR Rozhodnutím č. 26590/2021/152 zo dňa 23. 09. 2021 odvolala **JUDr. Pavla Semjana** z Notárskeho úradu so sídlom v Košiciach v obvode Okresného súdu Košice II na jeho vlastnú žiadosť, rozhodnutie nadobudlo účinnosť dňa 01. 10. 2021.

Ministerka spravodlivosti SR Rozhodnutím č. 26707/2021/152 zo dňa 01. 10. 2021 odvolala **JUDr. Martu Jurinovú** z Notárskeho úradu so sídlom v Lučenci v obvode Okresného súdu Lučenec, rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 20. 10. 2021.

Ministerka spravodlivosti SR Rozhodnutím č. 24290/2021/152 zo dňa 06.10. 2021 odvolala **JUDr. Janu Boledovičovú** z Notárskeho úradu so sídlom v Nitre v obvode Okresného súdu Nitra na jej vlastnú žiadosť, rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 23. 10. 2021.

Ministerka spravodlivosti SR Rozhodnutím č. 27257/2021/152 zo dňa 26. 10. 2021 odvolala **JUDr. Máriu Kožuškovú** z Notárskeho úradu so sídlom v Lučenci v obvode Okresného súdu Lučenec na jej vlastnú žiadosť, rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 12. 11. 2021.

Ministerka spravodlivosti SR Rozhodnutím č. 27199/2021/152 zo dňa 26. 10. 2021 preložila s účinnosťou od 30. 12. 2021 **JUDr. Emíliu Dostálovú** ako notárku **do sídla vo Vrbovom** v obvode

Okresného súdu Piešťany a **Mgr. Petru Králikovú** ako notárku **do sídla v Senici** v obvode Okresného súdu Senica.

Notárska komora SR sa lúči s kolegami, ktorí končia svoju činnosť dosiahnutím veku 67 rokov v zmysle zákona č. 366/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov k 31. 12. 2021:

1. **JUDr. Milenou Geškovou**, notárkou so sídlom v Liptovskom Mikuláši v obvode Okresného súdu Liptovský Mikuláš.
2. **JUDr. Emíliou Dostálovou**, notárkou so sídlom vo Vrbovom v obvode Okresného súdu Piešťany.

Notárska komora SR ďakuje notárkam: JUDr. Jane Boledovičovej, JUDr. Emílii Dostálovej, JUDr. Milene Geškovej, JUDr. Jane Hričovskej, JUDr. Marte Jurinovej, JUDr. Márii Kožuškovej a notárovi JUDr. Pavlovi Semjanovi za ich dlhoročnú prácu a praje všetko dobré v súkromnom živote.

Dňa 3. decembra 2021 sa konalo Zasadnutie členských notárstiev UINL a Generálnej rady online pripojením.

Dňa 6. decembra 2021 sa konalo online a prezenčne v Bruseli Valné zhromaždenie CNUE.

Dňa 7. decembra 2021 sa uskutočnila online a prezenčne v Bruseli Konferencia „Posilnenie právneho štátu vzhľadom na sociálne a ekonomické zmeny“ – podujatie organizované CNUE v rámci Konferencie o budúcnosti Európy.

Novinky z medzinárodnej oblasti

Za najzaujímavejšiu udalosť posledného obdobia považujem prvé prezenčné stretnutie Rady notárstiev Európskej únie (CNUE) po relatívne dlhej dobe protipandemických opatrení. Tohtoročný prezident organizácie je maďarský notár Dr. Ádám Tóth, preto sa 17. 9. 2021 stretlo valné zhromaždenie CNUE v Budapešti.

Rokovanie sa konalo v pozmenenom režime. Najdôležitejšie témy sa v podstate prerokovali v jednotlivých seminároch, ktoré sa konali deň pred rokovaním valného zhromaždenia a v deň valného zhromaždenia, čo umožnilo dôkladnejšie analýzy a možnosti vyjadriť sa k nim.

Na samotnom valnom zhromaždení vzali v úvode rokovaní prítomní na vedomie odstúpenie Valentiny Rubertelli z funkcie viceprezidentky CNUE a za viceprezidenta bol zvolený Giampaolo Marozz, ktorý by sa tak mohol stať budúročným prezidentom. Ďalšie príspevky sa venovali napríklad stanovisku CNUE k novému balíč-

ku na ochranu proti praniu špinavých peňazí; vypracovaním konečného stanoviska bola poverená pracovná skupina, diskutujúci si vymenili základné správy o plánoch obnovy po pandémie v jednotlivých krajinách z pohľadu notárstva a vytvorila sa pracovná skupina Nové technológie, ktorej vznik vyplynul zo stanoviska k navrhovanej revízii nariadenia o elektronickej identifikácii. V rámci otázok komunikácie sa riešila konferencia Budúcnosť Európy a prijali sa smernice Európskej notárskej siete.

S medzinárodnou oblasťou súvisí aj spolupráca Notárskej komory Slovenskej republiky s Ministerstvom

spravodlivosti Slovenskej republiky, týkajúca sa zasielania cudzích právnych predpisov v oblasti dedičského práva. Všetky dokumenty pre členov Notárskej komory SR skompletizovala JUDr. Miriam Imrich Breznoščáková, PhD., a boli zverejnené pre notárov v Cezhraničnej príručke na disku. Zároveň sa tieto dokumenty v príručke budú ďalej dopĺňať aj zo strany notárov a vytvorí sa tak databáza predpisov použiteľná pre členov komory.

Mgr. Peter Danczi

predseda Medzinárodnej skupiny Prezídia NK SR
notár v Nových Zámkoch

Novinky z legislatívnej oblasti

Dňa 15. júla 2021 bol v Zbierke zákonov SR pod č. 279/2021 Z. z. publikovaný zákon, ktorým sa dopĺňa zákon č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby covid-19 v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Novela stanovuje predĺženú lehotu, v ktorej je možné podiel zaplatenej dane z príjmov poukázaný prijímateľovi podielu zaplatenej dane z príjmov v roku 2020 použiť v súvislosti s pandemiou na účely podľa § 50 ods. 5 zákona č. 595/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov do konca roka 2022, pričom presnú špecifikáciu použitia podielu zaplatenej dane z príjmov prijatého v roku 2020 je prijímateľ povinný zverejniť do konca mája 2023. Zákon nadobudol účinnosť dňom jeho vyhlásenia, teda 15. júla 2021.

Dňa 7. októbra 2021 bolo v Zbierke zákonov SR pod č. 352/2021 Z. z. publikované Oznámenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky o sume minimálnej mzdy na rok 2022. Minimálna mesačná mzda bola na rok 2022 stanovená na sumu 646 eur pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou a v prípade hodinovej sadzby ide o sumu 3,713 eura za každú odpracovanú hodinu.

Dňa 22. októbra bolo pod číslom 384/2021 Z. z. vyhlásené v Zbierke zákonov SR Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky o tom, že Singapur sa 16. septembra 2021 stal zmluvnou stranou Dohovoru o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahraničných verejných listín z 5. októbra 1961

(oznámenie č. 213/2002 Z. z.). Notári tak v rámci svojej činnosti pri uznávaní verejných listín vydaných v Singapure nemajú požadovať vyššie overenie takýchto listín, ale v zmysle Dohovoru postačí, keď je k nim príslušným orgánom pripojená apostila.

Dňa 12. novembra 2021 bol Národnou radou SR schválený zákon č. 412/2021, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s tretou vlnou pandémie ochorenia covid-19. Prijatá novela reaguje na aktuálne zhoršenie situácie súvisiacej s ochorením covid-19. Novela upravuje niekoľko predpisov, medzi nimi aj zákon č. 311/2001 Z. z., Zákonník práce v znení neskorších predpisov, v ktorom zavádza právny rámec, kedy a čím môže zamestnávateľ dočasne podmieňovať vstupu zamestnanca na pracovisko. Aktuálne to pre notárov znamená, že v čase účinnosti opatrenia na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení alebo opatrenia pri ohrození verejného zdravia nariadených príslušným orgánom verejného zdravotníctva majú notári ako zamestnávateľia povinnosť od svojich zamestnancov požadovať preukázanie dokladu, ktorý potvrdzuje očkovanie proti covidu-19, alebo prekonanie tohto ochorenia a v prípade, že takýto doklad zamestnanci nemajú, požadovať od nich, aby sa podrobili bezplatnému testovaniu na toto ochorenie, ktoré im majú zamestnávateľia zabezpečiť. Ak tak nejaký zamestnanec neučiní, má zamestnávateľ povinnosť zamestnanca nepustiť na pracovisko a ide o prekážku v práci na strane zamestnanca bez náhrady mzdy, ak sa zamestnávateľ nedohodne so zamestnancom inak. Zamestnávateľ môže zamestnancom nariadiť vstup na pracovisko v režime tzv. OTP aj v prípade, že nebolo prijaté opatrenie príslušným orgánom verejného zdravotníctva, ak tak uzná za nevyhnutné na účely zabezpečenia ochrany zdravia

pri práci, prípadne nastaviť tak organizáciu práce, aby vylúčil alebo znížil nebezpečenstvo šírenia prenosného ochorenia, pričom v tomto prípade nejde o prekážku v práci na strane zamestnanca. Zákon nadobudol účinnosť dňa 15. novembra 2021.

Dňa 11. novembra bol schválený Národnou radou SR zákon, ktorý bol v Zbierke zákonov SR zverejnený pod

č. 432/2021 Z. z. Ide zákon o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok), ktorý nadobudol účinnosť dňom 1. decembra 2021.

JUDr. Daniela Šramková
členka Legislatívnej skupiny Prezídia NK SR

Všetkým našim čitateľom, kolegom právnikom, všetkým notárom, notárskym kandidátom, notárskym koncipientom, zamestnancom notárskych úradov, ako aj všetkým ostatným priaznivcom časopisu ARS NOTARIA prajeme pokojné sviatky, veľa zdravia a šťastný nový rok 2022.

Redakčná rada časopisu ARS NOTARIA

„A hľa, hviezda, ktorú videli na východe, išla pred nimi, až sa zastavila nad miestom, kde bolo dieťa. Ako zbadali hviezdu, nesmierne sa zaradovali. Vošli do domu a uvideli dieťa s Máriou, jeho matkou, padli na zem a klaňali sa mu. Potom otvorili svoje pokladnice a dali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu.“

Evanjelium podľa Matúša, kapitola 2, 9 – 11

Anotácie

Torma, I.: Rozdiely medzi spôsobom konania štatutárneho orgánu a obmedzením konania štatutárneho orgánu. Bulletin slovenskej advokácie, číslo 7 – 8/2021

Novelou Obchodného zákonníka zákonom č. 390/2019 Z. z. došlo s účinnosťou k 1. 10. 2020 o. i. k úprave znenia § 13 ods. 4, ktorý upravuje konanie podnikateľa a najmä obmedzenie oprávnenia štatutárneho orgánu. Zrejším cieľom zákonodarcu v tejto časti novely Obchodného zákonníka bolo zvýrazniť zákaz obmedzenia oprávnenia štatutárneho orgánu konať v mene spoločnosti, ako aj neúčinnosť takéhoto obmedzenia oprávnenia štatutárneho orgánu vo vzťahu k tretím osobám. Predmetom tohto príspevku je priblíženie rozdielov medzi spôsobom konania štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti a obmedzením konania štatutárneho orgánu v zmysle právnej úpravy v Obchodného zákonníka.

Jánošíková, M.: Z judikatúry Súdneho dvora EÚ – Kumulácia úrokov po zosplatnení úveru. Bulletin slovenskej advokácie, číslo 7 – 8/2021

S výhradou overení, ktoré prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu, sa má smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať v tom zmysle, že nie je uplatniteľná na vnútroštátne ustanovenia, podľa ktorých spotrebiteľ, ktorý uzavrel s predajcom alebo dodávateľom zmluvu o úvere, nemôže byť povinný na základe ustanovení tejto zmluvy v prípade predčasného zosplatnenia úveru platiť predajcovi alebo dodávateľovi bežné úroky za obdobie od rozhodnutia o tomto zosplatnení až do skutočného splatenia požičanej sumy, pokiaľ zaplatenie úrokov z omeškania a iných zmluvných pokút splatných podľa uvedenej zmluvy umožňuje kompenzáciu skutočnej škody, ktorú predajca alebo dodávateľ utrpel.

JUDr. Alexander Brösl ml.: Doložka „ako stojí a leží“ – právna úprava a aplikačná prax, Súkromné právo 4/2021, s. 126 – 131

V príspevku sa autor zameriava na hľadanie významu doložky „ako stojí a leží“ v právnej úprave a aplikačnej praxi. Základnou otázkou, ktorú chce zodpovedať, je, či sa táto doložka vzhľadom na § 501 OZ môže použiť iba pri prevode vecí určených v súhrne alebo aj pri prevode inak vymedzených vecí.

Pripravili členky Redakčnej rady časopisu ARS NOTARIA:

JUDr. Katarína Valová, PhD. (prvá a druhá anotácia)

JUDr. Erika Szórádová (tretia anotácia)

Z Katastrálneho bulletinu

Z Katastrálneho bulletinu zo dňa 10. 5. 2021 vám dávame do pozornosti stanovisko k otázke č. 1, ktoré sa zaoberá otázkou výmazu záložného práva v prípade zániku záložného veriteľa, resp. záložcu.

V prvej otázke nachádzame stanovisko k otázke, či môže zánikom záložného veriteľa právnickej osoby (PO) aj záložného dlžníka PO (na základe výmazu oboch spoločností z obchodného registra) zaniknúť záložné právo zriadené na zabezpečenie pohľadávky záložného veriteľa, keď podkladom na výmaz záložného práva boli výpisy z obchodného registra, ktorým sa preukazuje jednak výmaz záložného veriteľa – banky (z dôvodu zrušenia konkurzu vyhláseného na jej majetok) a jednak zánik záložného dlžníka.

Podľa názoru tam uvedeného záložné právo nemôže zaniknúť. Argumentačne sa opiera o § 151md ods. 2 OZ, podľa ktorého sa po zániku záložného práva vykoná výmaz záložného práva z registra záložných práv alebo z osobitného registra, ak sa na vznik záložného práva vyžaduje podľa zákona registrácia v osobitnom registri, o § 151md ods. 3 OZ, podľa ktorého záložný veriteľ je povinný podať žiadosť o výmaz záložného práva bez zbytočného odkladu po zániku záložného práva. Stanovisko uvádza, že záložné právo nie je možné vymazať z listu vlastníctva ani s poukazom na zánik záložného dlžníka, že záložné právo nezaniklo, ale existuje ďalej. Odvoláva sa aj na ustálenú súdnu judikatúru, ktorá dospela k záveru, že záložné právo nezaniká, ak dlh zodpovedajúci zabezpečenej pohľadávke nemôže byť uspokojený právnickou osobou ako dlžníkom preto, že táto zanikla bez právneho nástupcu. Veriteľ má právo na uspokojenie svojej pohľadávky z predmetu záložného práva viazaného na nehnuteľnostiach. Na podporu tohto tvrdenia stanovisko poukazuje na Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 123/08-15 z 10. apríla 2008 (veriteľ, ktorý nemôže byť uspokojený dlžníkom z dôvodov na strane dlžníka vrátane situácie, že dlžník, ktorý je právnickou osobou, zanikol výmazom z obchodného registra bez právneho nástupcu, má nárok na uspokojenie zo zabezpečenia poskytnutého tretími osobami).

Vybrala a spracovala JUDr. Erika Szórádová

členka Redakčnej rady časopisu ARS NOTARIA

Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár, 4. vydanie

Milan Ďurica

Rok vydania: 2021
Počet strán: 1 496
Väzba: tvrdá v plátne

Predkladaná publikácia prináša podrobný výklad jednotlivých ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Aktualizované vydanie prináša vyše 200 rozhodnutí súdov týkajúcich sa konkurzov a reštrukturalizácií a zároveň reaguje na legislatívne zmeny, ako sú malé konkurzy či konkurzy vyhlásené na prepadnutie majetku.

Obchodné právo, 3. vydanie

Pavol Kubíček, Alexander Škrinár, Zuzana Nevolná, Radka Kolkusová, Milan Ďurica

Rok vydania: 2021
Počet strán: 420
Väzba: brožovaná

Tretie vydanie publikácie Obchodné právo prináša primeraný rozsah teórie potrebný na poznanie základných inštitútov obchodného práva a zároveň problematiku vysvetľuje za použitia vhodných a aktuálnych judikátov. Predkladaná matería je systematicky usporiadaná a aktualizované vydanie reaguje na jednotlivé novelizácie obchodného zákonníka.

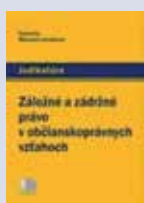

Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok I.

Ladislav Orosz, Ján Svák – vyd. Wolters Kluwer SK

Rok vydania: 2021
Počet strán: 892
Väzba: tvrdá

V roku 2022 si najvyšší zákon SR pripomína presne 30 rokov svojej existencie; komentár zostavilo jedenásť ústavných právnikov. Ide o najnovšiu verziu komentára k ústave, publikácia vyjde nakoniec v troch zväzkoch. Kniha poskytuje formovanie histórie Ústavy SR, popisuje ústavné princípy, čo sa týka štátu SR a ľudských práv článok Ústavy I, II, III., obsahuje právne predpisy a judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Záložné a zádržné právo v občianskoprávných vzťahoch

Michaela Hanáková

Rok vydania: 2021
Počet strán: 288
Väzba: mäkká

Publikácia sa venuje zabezpečovaciemu inštitútu záložného práva a zádržného práva, teda právu k cudzím veciam. K tejto problematike prináša rozhodnutia súdov SR a ČR, popisuje prevod majetku, vznik a zriadenie záložného práva a zádržného práva, výkon a zánik, predmet a výmaz záložného práva z katastra, premlčanie záložného práva atď.

Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov

Ján Círák, Miroslava Dolíhalová, Dominika Kubošíová, Juraj Takáč

Rok vydania: 2021
Počet strán: 74
Väzba: mäkká

Publikácia sa venuje problematike inštitútu BSM. Popisuje jednotlivé druhy vecných práv a zároveň charakterizuje majetkové práva manželov v rámci legislatívy SR. Obsahuje komentár k vybraným ustanoveniam príslušného zákona, taktiež súdne rozhodnutia a tiež aj pohľad do legislatívy ČR a jej úpravu majetkovoprávných vzťahov manželov.

Modifikácia bezpodielového spoluvlastníctva manželov a jeho zánik počas trvania manželstva

Juraj Takáč

Rok vydania: 2021
Počet strán: 82
Väzba: mäkká

Predkladaná kniha popisuje platnú právnu úpravu BSM v podmienkach právneho poriadku SR, rozoberá legislatívne aspekty zániku manželstva, analyzuje právnu úpravu a popisuje nedostatky v dnešnej právnej úprave. Obsahuje aj náčrt právnej úpravy v budúcnosti a zároveň pracuje aj s rozhodnutiami súdov v tejto problematike.

Katastrálny zákon. Komentár, 2. vydanie

Ondrej Halama – vyd. Wolters Kluwer SK

Rok vydania: 2021
Počet strán: 168
Väzba: mäkká

Publikácia sa venuje základným princípom katastra SR a podrobne popisuje jednotlivé ustanovenia tohto zákona o katastri nehnuteľností. V knihe sa venuje pozornosť odstúpeniu od zmluvy, neplatnosti zápisu vlastníckeho práva atď. Ide o podrobný výklad katastrálneho zákona a kniha sa nevyhýba sporným problémom, ktoré sa často vyskytujú so zapísaním nového vlastníka nehnuteľností do katastra. Autor čerpá z osobných skúseností o problematike katastra.

Pramene k dejinám štátu a práva na území dnešného Slovenska do roku 1918

Zuzana Mičková, Martin Skaloš

Rok vydania: 2021
Počet strán: 264
Väzba: mäkká

Predkladaná kniha má za cieľ oboznámiť s pramennými materiálmi nadväzujúcimi na teoretické poznatky slovenských právnych dejín a naučiť pozerat sa na historický prameň z rôznych aspektov pohľadu, ako sú obdobie vzniku či jeho cieľ.

Vybral JUDr. PhDr. Pavol Dorič, PhD.
člen Redakčnej rady časopisu ARS NOTARIA

Pokyny pre autorov

1. Príspevky posielajte elektronickou poštou na adresu vydavateľa.
2. Rozsah príspevkov je limitovaný vrátane fotografií. Pri odborných článkoch by nemal presiahnuť 10 – 15 normostrán vrátane poznámkového aparátu. Rubrika Postrehy z praxe by mala mať maximálny rozsah 3 – 12 normostrán. Recenzie by nemali obsahovať viac ako 1 – 2 normostrany.
3. Predložené práce sa publikujú v štátnom jazyku.
4. Príspevky musia byť napísané v textovom editore MS Word tak, aby bola jasná grafická úprava textu.
5. V texte používajte výhradne Times New Roman, veľkosť písma 12. Na zvýraznenie časti textu je povolená kurzíva a tučné písmo. Pri poznámkovom aparáte pod čiarou používajte Times New Roman, veľkosť 10.
6. Poznámky a odkazy pod čiarou vkladajte vždy na príslušnú stranu cez funkcie *vložiť, odkaz* a *poznámka pod čiarou*, pretože len tak sa počas spracovania neposunie text.
7. Odkazy priamo v texte uveďte na konci citácie.
8. Odporúčané riadkovanie je 1,5, zarovnanie textu v bloku, zarovnanie tabuliek na stred, rovnako aj text v tabuľkách zarovnaný na stred.
9. Za vecnú stránku príspevku zodpovedá autor.
10. Na výplatu autorskej odmeny je v závere príspevku nutné vždy uviesť údaje o autorovi (meno a priezvisko, rodné číslo, akademické tituly, adresa pracoviska alebo bydliska, prípadne e-mail a číslo účtu).
11. Práca musí obsahovať vyhlásenie o tom, či už bola verejne publikovaná, a v prípade akceptácie vyhlásenie, že nebude zadaná na ďalšie publikovanie do iného časopisu.
12. Redakcia si vyhradzuje právo vykonať drobné úpravy, prípadne skrátiť rukopis.
13. Redakcia si vyhradzuje právo výberu príspevkov, právo upraviť titulok príspevku, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a grafické úpravy, ako aj rozhodnúť o jeho zaradení do daného čísla a rubriky.
14. Pri odkazoch na literatúru žiada redakcia o uplatňovanie jednotného systému, ktorý vychádza z normy STN ISO 690.
15. Autori príspevkov vyjadrujú vlastný názor k danej problematike.
16. Vydavateľ má právo uverejniť príspevok vo svojich publikáciách. Uverejnený príspevok môže vydavateľ rozmnožovať v tlačovej, elektronickej alebo akejkoľvek inej podobe, aj sprístupnením na webovej stránke. Súhlas autora je daný prvým zverejnením, ďalší súhlas nie je potrebný.

